ԺԲ. ՏԱՐԻ 3402 (Ն. Տ.) 27 ՅՈՒՆԻՍ 1895 — 15 ՅՈՒՆԻՍ 1895 — 4 ՄՈՒՀԱՐՐԷՄ 1313 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳԻՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزه‌ته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Գրական

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան դրամեկան արժէք	150
» » Վեցամսեայ » »	75
» » Եռամսեայ » »	40
Օտար երկիրներէ Տարեկան Ֆրանկ	56
» » Վեցամսեայ »	28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր. Տարեկան Ֆրանկ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի ծախքը տարեկան Ղուրուշ	50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակներ կամ այլ գրութիւն եւ ի տրուած

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

ԺԻԼ ԼԸՄԷԳՐ
ԱԿԱԴԵՄԱԿԱՆ

Այսօր ճիւղ շաբաթ մը է որ Ժիւլ Լըմէգր յաջորդած է Վիքթոր Տիւրիի, Ֆրանսական Ակադեմիային մէջ. Այս ընտրութիւն անսովոր մը չեղաւ գրականական աշխարհին մէջ, որ կերպով մը նախապատրաստուած էր անոր։ Մեծանուն քննադատը իր թեկնածութիւնը յաջողցնելու համար պէտք չունեցաւ երկարատեւ մտահոգութիւններու, քանիցս կրկնուած ու մերժուած դիմումներու, անձկոտ սպասումներու. գիտէր որ ուշ կամ կանուխ պիտի գար իր ժամը։ Ոչ ոք կը նախանձի անոր, և անոնք իսկ որոնք իր քննադատութիւններէն նեղանալու պատճառներ ունեցած էին ատենօք, համակրութեամբ կողջունեն իր ընտրութիւնը։

Ժիւլ Լըմէգր 42 տարեկան է. իր ասպարէզը սկսած է ուսուցչութեամբ գաւառային համալսարաններու մէջ, որոնցմէ հրաժարած է 1884ին, ինքզինքը բոլորովին գրականութեան նուիրելու համար. իր սիրելագոյն ճիւղը թէեւ քննադատութիւն եղած է որուն մէջ համբաւաւոր հանդիսացաւ, բայց փորձած է նաեւ վիպասանական ու թատերական ճիւղերն ալ, և մինչեւ իսկ բանաստեղծութիւնը՝ իր երիտասարդութեան օրերուն մէջ։ 1883ին հրատարակած է ոտանաւորներու պզտիկ հատոր մը, որ քիչերու ուշադրութիւնը հրաւիրեց. մելամաղձոտ գրչի մը արտադրութիւններն էին անոնք, ուր բնավայրի կարօտը կը յայտնէ, յոգնած ու թաղծալից—վասն զի այդ թուականին Ալժէրիա կը գտնուէր երիտասարդ ուսուցիչը—կամ կը պատմէ ընդհատուած սիրոյ մը դառնութիւնները, փափուկ ու տխուր քերթուածներով։ Ո՞ր գրող թուղթին չէ յանձնած իր առաջին սիրոյ հառաչանքները և չէ ունեցած իր «ոչնան» տերեւները.

Ինկէ՛ք, ինկէ՛ք, թոշնած տերեւներ —
Ու ծածկեցէք դեղնած մարգերը։— Աչնան հովիկ որ կը տանիս զանոնք— Մրմնջէ՛ քու երգդ տխուր։

Գացէք, այլ ևս դառն պատրանքներ —
Երգներ որ այնքան քաղցր էիք։—Հոն ուր կերթան թոռմած տերեւներ — Դուք ալ թռէ՛ք սիրոյ երգներ։

Ժիւլ Լըմէգր պիտի ծիծաղէր հիմակ, —չըսեմ՝ պիտի չիկնէր—եթէ ցոյց տային իրեն այս տողերը։

Իր համբաւը կը սկսի Ռէվիւ-Պլէ հանդէսին մէջ Ռընանի վրայ գրած քննադատական յօդուածէն և ժամանակակից դէմքերու վրայ շարք մը ուսումնասիրութիւններէ որոնք ծանօթացուցին զինքը գրական աշխարհին։ 1884ին էր այս, երբ հրաժեշտ տալով համալսարանական ուսուցչի պաշտօնին, Բարիզ դարձած էր։ Ուրիշ թերթերու և հանդէսներու ալ ժամանակ մը աշխատակցելէ ետք, Ժուռնալ դէ Տեբատ մէջ վէճի յաջորդեց իբրեւ թատերական քննադատ, և այդ տիտղոսով կը ճանչցուի, հակառակ իր գրական ուրիշ արտադրութիւններուն։ Վիպական ճիւղը շատ քիչ փակած է, բայց միշտ յաջող կերպով. օր մը նորավէպ գրեց, յետոյ պատմութիւններ, և յետոյ վէպ մը, առանց փոխանցման ճիգ մը ընելու, գրեթէ անգիտակցաբար, հեշտիւ ու հաճոյքով։ Նոյնը եղած է նաեւ իր թատերական հինգ հեղինակութիւններուն համար, որոնք ներկայացուած են Բարիզի գլխաւոր թատրոններուն մէջ՝ Օտէոնը, Վոսվիլը, Ռընէսսանսը, Ժիմնազը և Քոմէտի-Ֆրանսէզը։ Իր վերջին թատերախաղը, Le Pardon, որ ամենէն աւելի յաջողութիւն գտաւ, պատմած ենք այս էջերուն մէջ։

Իբրեւ թատերական քննադատ, Ժիւլ Լըմէգր սկիզբները այնպէս համոզուած էր թէ խիստ քննադատութիւնը միայն շահեկան կրնայ ըլլալ. ժամանակ անցնելով, բարեփոխեց իր մտածումը, և ներողամիտ ու բարեացակամ քննադատ հանդիսացաւ. և այս երկու մտածումով, նախ՝ իր յարգանքն սկեպտութիւնը ոչ միայն տարակոյսի մէջ կը ձգէ զինքը իր դատողութիւններուն վրայ, այլ և մեծ արհամարանք մը կը ներշնչէ իրեն՝ քննադատութեանց դէմ, զոր չի քաշուիր խոստովանիլ։ Երկրորդ, փորձով կը տեսնէ որ, գրական արդի բարքերուն բերմամբ, անհնարին է խիստ ըլլալ և ընկերութեան մէջ ապրիլ միանգամայն։

Եւ սակայն ոչ ոք իրեն չափ արդարակորով մտքով՝ բայց ազնուութեամբ խօսած է իր ժամանակին գործերուն վրայ։ Բնածին դառնութիւն մը, հակակրանք մը չունի ո՛չ գիրքերուն դէմ, ոչ կեանքին դէմ։ Իր տառամներուն մէջ տգեղ տեսարանները ու մարդկային տկարութիւնները չի փնտռեր և իր ժպտուն յոռետեսութեանը մէջ ատելութիւն չիկայ։ Ի զուր պիտի ուզէինք գտնել իր յօդուածներուն մէջ այն թագուն մտածումները որոնք սովորաբար գրական մրցումներէ կամ հակառակութիւններէ թելադրուած գրչէ մը կը բղխին ու տողընդմէջ կը գուշակեն, նոյն իսկ անաչառ կարծուած քննադատութիւններուն մէջ, ըլլան թատերական կամ գրական։

Միակ յատկութիւնը զոր նորընծաիր ակադեմականը կը պահանջէ գրողներէն, մտածման ու լեզուի այն փափկութիւնն է զոր Անատոլ Ֆրանսի եւ Բօլ Պուրժէի հետ՝ վայելչութիւն կը կոչէ։ Տ.

Աւասիկ Ակադեմիայի անցեալ հինգշաբթի օրուան նիստին քուէարկութեան ամբողջական արդիւնքը։

Ներկայ էին երեսուն չորս անդամներ։ Բացակայ էին Բէրրօ եպիսկոպոսը և Պ. Բաստէօռ։ Պ. Հաների Հուսէ, որուն ընտրութիւնը կասարուած չէ տակաւին, չէր կրնար մասնակցիլ քուէարկութեան։ Նախ և առաջ քուէարկութեան ձեռնարկուեցաւ Վիքթոր Տիւրիի յաջորդին ընտրութեան համար, որ հետեւեալ արդիւնքը տուաւ.

Ժիւլ Լըմէգր	քուէ	21
Տրլաֆոս	»	9
Էմիլ Զոլա	»	1
Կոմս տը Մոլ	»	1
Պպիտակ քուէ	»	2
		34

Իսկ հանգուցեալ Լէսէքսի յաջորդին համար չորս զարձ քուէարկութիւն կատարուելով, անկարելի եղաւ մեծամասնութիւն ունենալ։ Քուէ ստացողներն էին՝ Ֆրանսիզ Շառմ, Ժան Էքառ, Տիւժառատէն, Պառպու (փաստաբան) և Էմիլ Զոլա. առաջինը 11էն 17, երկրորդը 6էն 10, երրորդը 3էն 8, չորրորդը 2էն 5 և վերջինը 1։ Հետեւաբար ընտրութիւնը յառաջիկայն յետաձգուեցաւ։

ՄԻՇՏ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՄՆԱԼՈՒ
Ա. ՐՈՒԲՍՏԸ

Տիկին մը կը հարցուներ Լորտ Բալֆուրը թէ մարդ մը ո՞ր տարիքին մէջ իր գարունը կը վայելէ. «Վաթսունը՝ տարեկանին մէջ, պատասխանեց, բայց որովհետեւ ութսուն տարեկանս կը մոնեմ, թերեւս թէթեւօրէն անցայ սահմանէն։»

Հռչակաւոր նախարարը որ մարմնով, միտքով և մանաւանդ սիրտով երիտասարդ մնայու տաղանդն ունեցաւ, իր երկար ու փառաւոր ապարէզին մինչեւ վախճանը, իր սովորական վայելչավարութեամբը խրնդիր մը կը քանար այնքան հին օրքան մարդկային ազգին պատմութիւնը։ Տօքթոր Ճօն Կարտնը, որ երկարակեցութեան վրայ մեծամասնոր գիրք մը գրեց, ծերութեան չուկէտը կը նշանակէ վաթսուներեքերորդ դարին։

Բաբելափտաբար, վիճակագրութիւնը օգնութեան կը հասնի։ Պ. Վաֆորտ իր Ապահովագրո-Բեանց Ա-աՁնորդ գիրքին մէջ երկու հարիւր քսան անձերու ցուցակ մը կուտայ որոց էն փոքրը հարիւր քսան տարու մեռած է։ Միւս կողմէ, Ամերիկացի մը, Պ. Ժօզէֆ Բէրքինս, գիրք մը հրատարակած է նոյն խնդրին վրայ և ներկային ու անցեալին մէջ երեւան հանած է տասն հազար հարիւրամեաներ։

Այս մխիթարիչ թուանշաններ թոյլ կուտան որ հաւատ ընծայենք երկարակեցութեան արտակարգ պարագաներու որք, ապացոյց չգտնուելուն, առասպելի կարգ անցած էին։ Երկար ու համբերատար հետազօտութիւններէ յետոյ, Սթանլէ Ուէսմինիրդի արբայարանին մէջ երեւան հանեց տապանագիրը Թոմաս Բարի, որ 1483ին ծնած, 1635ին մեռած է, 152 տարեկան։ Այս անկլօ-սաքսօն երկարակեացը Անգլիոյ տասը թագաւորներ տեսած էր։

Տեմնտա կոմսուհին գրեթէ նոյն տարիքին հասած էր։ Վաւերական վկայութեանց համեմատ, այս պատկառելի կոմսուհին մեռաւ հարիւր քառասուն տարեկան, նոյնքան վեհապետ տեսնելէ յետոյ։ Նախախնամութիւնը տասերկու տարի նըւազ կեանք չնորհեց իրեն քան իր մրցակիցին, բայց ասոր փոխարէն պատմութեան մէջ մէկ հատիկ եղող ձիրքով վարձատրեց զայն։ Լորտ Պաքոն կ'ըսէ թէ Լէտի Տէմնտի ակռաները երկու երեք անգամ նորէն բուսան, ինչպէս կ'ըլլայ վեց եօթը տարեկան տղու մը։ Թէև սկիւռնեբու և ուրիշ որոճացող կենդանիներու ակռաները անդադար կը նորոգուին, բաւական դժուար է ընդունիլ որ բնութիւնը նոյն տեսակ շնորհ մը ըրած ըլլայ պառաւ կնոջ մը, բայց ի՞նչպէս չը հաւատալ ականատես ու արժանահաւատ վկայի մը ըսածին։

Դժբախտաբար երկարակեցութիւնը չատ հազուադէպ պարագայ մը է, վասնզի մարդոց մեծագոյն մասին կեանքը քիչ կամ շատ փոխուած անձնասպանութիւն մըն է։ Եթէ այնքան խնամք տանէինք մեր առողջութեանը որքան կը տանինք մեր ժամացոյցին, ամենքս ալ երկարակեաց պիտի ըլլայինք։ Սխալ է մեր այն կարծիքը թէ մարդկային կազմուածքը կրնայ անահման կերպով միայնակ դարմանուիլ և նըւազ խնամք կը պահանջէ քան ժամացոյց մը։

Սըր Պէնժամէն Ռիչարսոնն օր մը մեքենավարի մը հետ երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ որ յոյժ չսիեկան խորհրդածութիւններ թելադրեց իրեն։ Այս գործաւոր պաշտօն ունէր հսկելու չոգեշարժ մեքենայի մը վրայ որ ինքնուսն տարիէ ի վեր կը բանէր կատարեալ կանոնաւորութեամբ։ Ութը մարդ իրարու յաջորդած էին այս գործին մէջ և մեռած էին հիւանդութեան կամ խեղութեան բերէն ներքեւ, մինչ մեքենան որուն ընթացքը կը կանոնաւորէին, առջի օրուան պէս նոր կը մնար։ Ասոնցմէ չորսը զոհ գացած էին իրենց անժուժկալութեան, միւս երկուքը երիտասարդական անկարգութեանց, ուրիշ մը յանդուգնութենէ ծիւրած էր՝ իր ուժէն վեր յաւելուածական աշխատութիւններ ստանձնելով, վերջինը մեռած էր արկածէ մը, հետեւանք իր անխոհեմութեան։

Սակայն մեքենան կը շարունակէր բանիլ միշտ անքասիր ապահովութեամբ և իր վրայ հսկող մարդերէն եռքն ալ կ'ապրէր։ Եթէ մոտ մէկ դար տեւողութիւն էր ունեցած, պատճառն այս է թէ չատացած էր ամեն օր կանոնաւորապէս որոշեալ քանակութեամբ գործ արտադրելով. առանց չափազանց գործունէութիւն կամ բացարձակ դադար ունենալու։

Իր կախաները չատ մաքուր վիճակի մէջ պահուած էին, և պատեհ ժամանակին թափուած քանի մը կաթիլ իւղ թող չէր տուած որ զսպանակները հինանն չմնան ազդեցութեան տակ։ Վերջապէս աւելցուցէք թէ լաւ տեսակ հանքածուխի ձուլն տակ, իր կպմուածքին էն յարմար սընունդն էր ընդունած, և միմիայն ջուր խմած էր։

Եթէ ութը մեքենավարները իրենց ժամանակին գործածման մէջ, իրենց սնունդներուն ընտրութեան մէջ, և իրենց մարմնոյն խնամքներուն մէջ նոյնքան հոգածութիւն ցոյց տուած ըլլային որքան իրենց մեքենային պահպանութիւնն ապահովելու համար, անոր չափ պիտի ապրէին, փոխանակ անհետանալու ծարկի հասակին մէջ։

Շէֆիլտ Ֆըրնէլի աշխատակիցը կը հարցուներ կնոջ մը որ յիսուն տարեկանին մէջ պահած էր իր հասակին վայելչութիւնը, իր մոյնքին փայլն ու թարմութիւնը, իր աղջկանէն աւելի գեղեցիկ ու աւելի մանկամարդ երեւնալու ատենան, թէ ինչպէ՛ս յաջողած էր զերծ մնալ ժամանակին աւերներէն։ Կինը պատասխանեց թէ դաշտի բաց օդին մէջ մեծցած էր, թէ իր երեսին վարդերը չորցած չէին պարահանդէսներու տաք մթնոլորտին մէջ, և թէ իր ստամոքսը կործանած չէր սուբէներով որք չեն մարսուիր։

Երիտասարդ մը կը հարցուներ իննըսուն տարեկան ծերունիի մը թէ ի՞նչ հրաշքով կրցած էր առողջութիւնն անարատ պահպանել՝ այդ ծերութեան տարիքին մէջ։ Իննսունամեան դէպի իր այգեստանն ուղղուեցաւ, և, խնձորներով բեռնաւոր ծառեր ցուցնելով. «Այս խնձորենիները, ըսաւ, երիտասարդութեանս տնկեցի, և կը զարմանամ թէ այսօր կրնամ քաղել պտուղները որոցմով ծածկուած են։ Մեր պատանեկութեան ատենը ինչ որ ցանած ենք, կը քաղենք մեր ծերութեան օրերուն։»

Եթէ ծնելնուս պէս ստիպուած չըլլանք մեր ծնողներուն մեղքերը քաւելու՝ հիւանդկոս կազմուածքի մը պատճառաւ, երեք մեծ բժիշկներ որոց պատուէրները ոչ միայն սուղ չեն այլ և յոյժ խնայողական, մեզիս կը տանին մեզ մարդկային երկարակեցութեան յեսին սահմանները։ Այս երեք անխուսափելի տօթոցները, որոց պատուէրներուն ականջ չենք կախեր սակայն, կը կոչուին. ժուժկալութիւն, Բացօդ և Մարզանք։

Երիտասարդութեան առաջին տարիներէն իսկ այս երեք վարպետներուն պատուէրները ի գործ չդնելուս համար, գրեթէ բոլոր մարդիկ մէկէն ի մէկ կը ծերանան եւ շատ ուշ կը սկսին դարման մը գտնել այն սխալին զոր վանելու նախատեսութիւնը չեն ունեցած։

Ամենք նախ կը համակերպին ծերունիներ ըլլալու և ամենակատարեալ թմրութեան մէջ կը սահմանափակուին մարմնով ու մտքով. Մօտ ատեններս անգլիացի գրագէտ մը՝ Մաթիու Արնոլտ կը պարծեցնար թէ ծերութեան թմրութիւնը կը փոխէ արգելքներու վրայէ ցատքելով։ Օր մը հասակին երկարութեամբը ինկաւ՝ պատնէշի մը վրայէ ցատքաց ատենը. Շատ հաւանական է որ ասանկ անկում մը բնաւ ծանր հետեւանք չպիտի ունենար տղու մը համար, բայց մահացու եղաւ վաթսունչինգ տարեկան մարդու մը համար։

Անոնք որ առաջին տարիներէն խելք ունեցած են իրենց միտքը ու իրենց մարմինը զօրաւոր պահել անենօրեայ մարզանքներով, գրեթէ անհունապէս կը պահեն իրենց ֆիզիքական ու մտաւորական ուժը, զառամութեան մտահոգիչ նշաններ չտեսնելով։ Լորտ Բալֆուրը, ութսունամեայ, իր շուրջը գտնուողները կը զարմացուցէր իր սուր յիշողութեամբը և մէկ շունչով կը զրուցէր հարիւրաւոր ոտանաւորներ։

Այն մեքենան որ Սըր Պէնժամէն Ռիչարսոն կը ներշնչէր այնքան իրաւացի խորհրդածութիւններ՝ առջի օրուան չափ նոր մնացած էր, վասն զի ինքնուսն տարիէ ի վեր նոյն քանակութեամբ գործ արտադրեր էր։ Եթէ, ընդհակառակն, փոքրուէր ժանգոտ մեքենայ մը բանեցուցեալ, գրեթէ ապահով կարելի էր ըլլալ անոր կոտրուելուն վրայ, պահանջելով անկից ճիգեր որք իր կարողութենէն վեր են, և անկից քիչ մը օգտակարութիւն քաղելու միակ միջոցն է շահաւոր խոհեմութիւն մը և անահման հոգածութիւններ։

ՔԱՀԱՆԱՅԻՆ ՆԻՒԹԱԿԱՆԸ

Գ.

Գիւղացի քահանայ մը՝ որ կը ներկայի մեզ, դեռ երիտասարդ, մօրուաց սեւորակ թելեր կը գրկեն ծնօտը, այտերուն վրայ խոռոչներ, խարակի նման դուրս ցցուած այտոսկրը դէմքին բարեձեւութիւնը կ'այլայլէ. դալկած ճակտին կնճռներուն վրայ կը կարդաս կեանքի պայքարին դառնութիւնները։ Տրտում տխուր կ'երթայ, ոտքերը կը զողզոջեն, սիրտը լեցուն է։ Ցանկարծ նուազուն աչքերը տարտամ հայեացք մը կը ձգեն վերարկուին վրայ, կիսամաշ և գունատ, որ հազիւ կ'երկարի մինչեւ որունքները, կը յիշէ իր հոգեւոր և ... ունեւոր պաշտօնակիցները փառաւոր զգեստով. մինչ ինք տակաւին չէ կրցած վճարել այդ հին վերարկուին քառասուն ղուրշի պարքը. մաշած բակեղը, զոր նուէր ընդունած էր, հինգ տարուան գործածութենէ մը յետոյ, ալ անգործածելի դարձած է։ Կոտրած բգկտած հովանոց մը, զոր ունեցած էր ձեռնադրութեան օրէն, իրեն հետ ապրելէ ձանձրացած՝ կ'ուզէ բաժնուիլ իրմէ։ Եւ ա՛յս քահանայ մ'է ծիսատէրին նման եկեղեցւոյ սպասարկութեան կոչուած, անոր պէս հրաժարած աշխարհէն, նոյն հոգեւոր պարտականութիւններն ստանձնած։ Եւ յուսահատօրէն կը տեսնէ որ իր ծուխերու բաժինը ուրիշներու ձեռքը անցած է։

Հին ու խարխուլ տուն մը կը ընակի, անշուք կարասիներով կահաւորուած. առտու իրիկուն եկեղեցի կերթայ, իր պաշտօնին մէջ հաւատարիմ, կ'աղօթէ ու կ'երգէ։ Եկեղեցիէն դուրս կը տեսնես զինքը մեռելներուն քով, գերեզմանատան մէջ հին դամբարանի մը վերեւ աղօթք մմնջելով. աղքատիկ հարսնիքի մը կամ ննջեցեալի մը իրիկունը տուն կը դառնայ քիչ մը զուարթ. զի այն օրը իր զաւակները միթարելու բան մը բերած է, որոնք քիչ անգամ մանկական վայելքները կրնան ունենալ։

Օր մը ալ կը հիւանդնայ այդ վաստակաբեկ քահանան. դուռը կը բաղխեն. ժամկոչն է որ զինքը հրաւիրելու եկած է ճոխ ծխատէր քահանայի մը կողմէ, պանդուխտ ննջեցեալ մը ծրի թաղելու։ Եթէ հարուստ ըլլար ննջեցեալը, այդ հրաւէրը գուցէ պիտի ղացուէր իրեն, բայց որովհետեւ աղքատ է, ճոխ ծխատէր քահանային պարտքը չէ թաղել զայն, այլ միայն աղքատին, որ ծուխ չունի, ինչպէս նաեւ պանդուխտին։ Ժամկոչին բերած հրաւէրին մեղմիւ կը պատասխանէ թէ չի կրնար գալ. այս պատասխանը գայթոյթի առաջ կը բերէ։

Ժողովուրդը, հակառակ իր ճոխ տաներէցին դէմ ունեցած ատելութեան՝ պարտաւորուած է դայն պահել, իսկ երեսի վրայ թողուլ միւսը զոր կը սիրէ. ուստի նա ուսուցչութեան պաշտօնը կը միացնէ քահանայութեան հետ. այս կրկին աշխատութիւններուն տակ կ'ընկճուի, կը հեւծի, վերտին կիյնայ անկողին, այլ չեկերու պայմանաւ. զինքը զրկող քահանայները, որ առաջ արգահատանք չունէին, այցելութեան կուգան ու կը բարբրովին շուրջը։ Կամայ ակամայ կերթան անոր յուզարկաւորութեան. և եթէ քանի մը ծուխեր կայ, ձեռքէ ձեռք կը յափշտակուի։ Քահանան կը թաղուի հողին մէջ, և իրեցկինն ու որք զաւակներն ալ կը մնան թշուառութեան մէջ։

Ո՛րչափ ի գերեզման իջած են լռիկ մնջիկ այսպիսի դժբաղդ տերտէրներ, որոց համար գոնէ ձայն բարձրացած չէ։

Ասոնք այնպիսի հարցեր են որ Մխաբան Կոնդակի հաստատութիւնը միայն կրնայ լուծել ապահովելով քահանային նիւթականը և անոր ընտանիքին ապագան։

ՍԱՄՈՒԷԼ ԵՐԼԷՔ

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (6)

ԺԻԼ ՏԸ ԿԱՍԹԻՆ
ԲՕԼԻՆ ՏԸ ՄԵՐԻԱՆ
ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ
ՆԱԽԱԲԱՆ

Դարասանը դեռ կը չողար հանդէսին լուսաւորութիւններէն։ Տեսաւ լոյսերը, լուսաւոր լապտերները, յիշեց կարծես։

Անուն մը թաւ շուրթերէն.

—Կի՛։

Եւ կիսովին ելաւ...

—Հոն է, ըսաւ մայրը, պիտի տեսնես։

Բօլին բոլորովին ելաւ։

Իր սեւեռահայեաց աչքերը շուրջը կը յածէին։

Կարծես կը մտածէր թէ ինչ պատահած էր իրեն, ինչու հոն էին անոնք, իր քովը։

Տեսաւ իր մայրը, դէմքն արտասուռոդ։

Բուռն ոստում մը ըրաւ։

Կը յիշէր։

Տեսակ մը մոլորումով կը հարցունէ.

—Կին... ո՞ւր է Կին։

Ցետոյ պարիզցիին վրայ կարմիր արեաներ նշմարեց։

Սոսկալի, սուր, թափանցիկ ճիչ մը արձակեց որ դարասանին ամէն կողմերը թրթռաց։

Մայրը բազուկներուն մէջ առաւ զինք։

—Աղջի՛կս։

Կը չանար հանդարտեցուցնել զայն, տեսիլքն հեռացուցնել անոր աչքէն։

Բայց Բօլին բան մը մտիկ չէր ըներ։

Ազատեցաւ մօրը բազուկներէն, բարեկամուհիներուն բազուկներէն, որք վազած էին, ինչպէս տիկին Մերիանը, զայն բռնելու համար։

Եւ սկսաւ վազել դէպ ի դրեակ՝ աղաղակելով.

—Կի՛ն, կի՛ն կուզեմ տեսնել։

Հիմակ ամէն բան կը յիշէր։

Հրաշէջին ձայնը կը լսէր։

Կը տեսնէր երիտասարդին իյնալն իր քով։

Ո՞ւր էր ան։

Մեռա՞ծ էր։

Կը վազեր կին կանչելով, այնքան չուտ որ մայրն ու բարեկամուհիները չկրցան եռեւէն հասնիլ։

Դրեակ հասաւ հերարձակ, մոլորուն, կիսովին խելայեղ։

Կը շարունակէր աղաղակել.

—Կի՛ն... ո՞ւր է Կին։

Դրան սեմին վրայ զարնուեցաւ քանի կոշնականներու որք ցած ձայնով կը խօսակցէին։

Ասոնք ճանչցան զայն, կարեկցական սարսուռ մը զգացին։

—Օրիո՛րդ։

Աղջիկը վայրագօրէն ըսաւ.

—Ո՞ւր է Կին։

Ու անցաւ գնաց։

Տօքթորը, որ լսած էր անոր ձայնը, ներքնայարկին մէջ երեւցաւ, յուզուած, ծանր։

Ցարգանօք կեցուց զայն։

Աղջիկն ուզեց անցնիլ։

—Կին տեսնել կուզեմ։

—Մի՛ արթնցնէք զայն։ Կը հանգչի, ըսաւ Պ. Պեռլօ։

—Մեռած չէ՞ ուրեմն։

—Ոչ, միայն վիրաւորուած է... ծանրապէս վիրաւորուած։

Մանկամարդ աղջիկը ծնրադրեց.

—Ո՛վ Աստուած իմ, ըսաւ, պիտի փրկէ՞ք զայն։

Ցետոյ, ոտքի ելլելով.

—Տեսնել կուզեմ։

—Անկարելի՛ է։

Աղջիկը քծնեցաւ.

—Հեռուէն միայն . . . չպիտի խօսիմ հեռը։

Տօքթորը բազուկը բռնեց.

—Անկարելի՛ է, ըսաւ։

—Ինչո՞ւ, քանի որ կը քնանայ։

—Զպիտի կրնաք զսպել ձեր յուզումը։

—Այո... օհ, այո... Զայն փրկելու համար... բառ մը չպիտի ըսեմ... Պիտի չատանամ զինքը դիտելով։

Տօքթորն անողոք կը մնար, տանջուելով սակայն բոլոր այն յուզումներէն որք կըրնար մարդ մը պաշարել։

Գլուխն երերցուց.

—Ո՛չ։

Բօլին ոտքերուն նետուեցաւ.

—Կը պաղատիմ, գոչեց աղջիկը ծնրադիր։

—Քիչ մը հոգը։

Կամաց մը բռնեց մանկամարդ աղջկան բազուկը և վեր առնելով.

—Ոտքի ելէք, օրիորդ... հանդարտեցէք։

Բօլին կրկնեց.

—Տեսնել կուզեմ։

Եւ նորէն ուզեց անցնիլ, դուռը վազեց, զոր տօքթորը կը պաշտպաներ։

Այս պահուս տիկին տը Մերիան կը հասնէր։

—Բօլին, կաղաղակէր, Բօլին, խելքդ գլուխդ ժողվէ, մտիկ ըրէ տօքթորը։

Երրորդ անգամ Բօլին, անդիտակից, ըսաւ.

—Տեսնել կուզեմ. բայց չրջապատեցին զայն։

Կը փորձէին քաշել տանիլ, վրայէն դուռը գոցել։

Այն ատեն անբացատրելի անձկութիւն մը զգաց Բօլին։

Կոծ մը ելաւ շուրթերէն.

—Կի մեռաւ։

Եւ, գերմարդկային զօրութեամբ մը օժտուած, ամենքը հրմշտկեց, դուռը բացաւ ու ներս մտաւ։

Ներկաներուն մէջ ապշութեան ու արգահատանքի աղաղակ մը լսուեցաւ։

Տիկին տը Մերիան ծունգի եկաւ։

—Դժբա՛խտ աղջիկ, մրմնջեց։

Դ.

Տօքթորը աջակցութեամբ երկու հրաւիրեալներու, Կիին մարմինը քանաբէի մը վրայ դրած էր, գեանայարկի փոքր սրբարհներէն մէկուն մէջ, ուր ժամ մը առաջ կը գտնուէին կոշնականները, որ մընացեր էր զարդարուն, ծաղկաւորուած, անուշահոտ՝ կարծես հանդէսի մը համար։

Մարած էին ջահերուն մոմերը և միայն երկու ջահեր վառ ձգած, զոր դրած էին մեռելին գլխուն երկու կողմը. և սրահը յանկարծ փոխուած էր մեռելական սենեակի, իր երկու երերուն լոյսերովը որք տրամպին երեւոյթ մը կընծայէին սենեկին։

Կի պառկած էր հոն՝ գլուխն երկու բարձիկներու վրայ. ջահերուն մեղմ լոյսէն լուսաւորուած, ձեռքերն երկարած ճերմակ պատառներուն վրայ աւելի ճերմակ քան այս պատառները, աչքերը փակ ու թիթեւապէս փորուած արգէն... Իր դիմագծերը հանդչած էին ու հանդարտ։ Իր պէրը անաղարտ մնացած էր, շուրթերուն անկիւնէն վեր դարձած վայելչօրէն։ Կարծես կը քնանար... Զինք ծածկող վերմակին վրայ տօքթորը ծաղիկներ ցանած էր՝ անօթներու մէջէն առնելով...

Այսպէս կարգադրուած խուցին մէջն է որ Բօլին մտած էր՝ դինք բռնել ուզող ձեռքերէն ազատելով ինքզինքը։

Առաջին ակնարկով Կի մեռած էր։

Գնաց ինկաւ անկողնին ոտքը, բազուկները վիշտէ գալարուն։

—Կի, հեծկլտաց, Կի, իմ ամենասիրելի Կիս... Ես եմ... Պատասխան տուր... ըսէ որ կը լսես զիս։

Տօքթորը, մայրը ներս մտած էին եւ տեսան։

Կը վազեին՝ փորձելով հանդարտեցնել զայն։

—Բօլին... Օրիորդ... զաւակս։

Բօլին չէր լսեր։

Ոտքի ելլելով նետուած էր Կիի դիակին վրայ զոր կը սեղմէր զարհուրելի վիշտի մկանակծկումներով։

—Մեռաւ, կ'ըսէր... մեռուցին։ Զպատասխաներ ինծի... մեռեր է։

Ցետոյ կաւելցուներ.

—Ես ալ չպիտի ապրիմ։ Ետեւէդ պիտի գամ... Կրնա՞մ առանց քեզի ապրիլ... Կի... Կի... հոս եմ... կանչէ զիս... Հետդ կը մեկնիմ... Հոն, միւս կեանքին մէջ երջանիկ պիտի ըլլանք... Ձեմ ուզեր որ բաժնուինք...

Եւ այսպէս խօսելով հանդերձ ըստ բախտի, հեծեծանքներով ու հատկանշաններով որոնք կը ցնդէին զինքը, կը ջախջախէին, համբոյրներով կը ծածկէր մեռելին երեսը, մազերը...

Ա՛լ բան մը չէր տեսներ, բան մը չէր լսեր։ Աչխարհիս վրայ Կին միայն կար որ հոն էր, մեռած, և զոր իր բազուկներուն մէջ սեղմած կը պահէր։

Զարհուրելի բան էր։

Տօքթորը ա՛լ չէր համարձակեր բան մը ըսել։

Մօրը սիրտը խորտակուած էր։

—Գէրլու է որ լայ, մրմնջած էր բժիշկին։

Եւ անոր չուրջը ամէն մարդ կուլար։

Քանի մը վայրկեան անցաւ։

Հիմակ հանդարտած կ'երեւէր։

Ա՛լ չէր ազատիկեր։

Ծնրադրած էր անկողնին ոտքը։

(Շարունակելի)

Կ. ՊՈԼԻՍ, 15/27 ՅՈՒՆԻՍ 1895

Քաղաքական կացութիւն

ԹԷ ԻՆՉՊԷՍ ԻՆԿԱՒ ԼՈՐՍ ՌՈԶՊԷՐԻԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՅՈՒՇԵԱԼ ՆԻՍՏ ՄԸ ԱՆԳԼԻՈՅ ԵՐԵՍԿՈՒՄԱՆԱՑ ԺՈՂՈՎՈՅՆ ՄԷՋ

Երէկի սուրհանդակաւ առնուած Լոնտոնեան լրագրերէն կը տեսկեանք կարեւոր պարագայ մը զոր Հեռագրերը չէին ծանուցած. այսինքն թէ Երեսփ. Ժողովոյ անցեալ ուրբաթ օրուան նստին մէջ նախարարութեան տապալումը կանխաւ կարգադրուած գործ մը չէր, վէճի նիւթ եղած հարցումն իսկ կանխաւ զեկուցուած չէր, նախարարական պարտութիւնը դիտմամբ յառաջ բերուած չէր, այլ պատահաբար տեղի ունեցած էր, — կ'ենթադրուի. բայց Լորտ Ռոզպէրիի վարչութիւնը կ'երեւի թէ ուրիշ պատճառներ ալ ունենալով իւր կացութենէն դժգոհ ըլլալու, որոյեր է պատահական պարտութիւն մը վերջնական նկատել։ Նոյն իսկ Պահպանողականք ցաւ յայտներ են որ գլխաւոր զոհը կ'ըլլար պատերազմական նախարարն, որ հաճակրելի էր ընդդիմադիր կուսակցութեան մէջ իսկ։

* * *

Աւասիկ նիստին համառօտ պատմութիւնը։—

Նիստին սկսելէն մէկ ժամ ետքն, Օրակարգն էր վիճաբանութիւն պատերազմական նախարարութեան եմատոյցին մէկ փոքր հատուածին վրայ։ Ընդ ամենայն 257 երեսփոխանք ներկայ էին։ Նոյն իսկ նախարարներէն ոմանք բացակայ էին, խնդիրն անկարեւոր սեպելով։ Շատ մը նախարարականներ՝ առանց նոյն ժուով հակառակորդականներ չեզոքացնելու՝ առած քալած էին, իրենց ճաշի ժամանակ ըլլալուն համար։ Կառավարական կուսակցութեան վարիչներն ալ աչալուրջ չէին։ Իսկ ընդդիմադիր կուսակցութեան վարիչները սովորականէն աւելի կարեւորութիւն չէին տար նստին, մինչեւ՝ եթէ վճռական քուէարկութիւն մը գալիք ըլլայ՝ կանոն է որ Էնա պոպուլիստ խորագրով թերանձագային կոչնագիրներ կ'ուղղեն իրենց կուսակիցներուն։ Միայն Միութենական Ազատականք լրագրեայն սորքած էին հարուած մը նախարարութեան դէմ։

* * *

Պատերազմական նախարար Գ. Քոֆէլ Պէնբրմն գրուած թուղթ մը ի ձեռին ոտք ելաւ, և հատիկ հատիկ սկսաւ կարդալ զեկոյց մը թէ (Վեհ. Թագուհւոյն հօրեղբօրորդի) Քէմպրիճի Դուքսն (որ 77 տարին մտած է) Հոկտ. 1էն կը թողու անգլ. բանակին ընդհ. սպարապետի պաշտօնը։ Նախարարն յուզեալ է այս ծանուցումն ընելուն համար. որովհետեւ Նորին Ազգայական Բարձրութիւն 39 տարիէ ի վեր բանակին պետն է, անօրինակ բան մը անգլ. բանակին պատմութեան մէջ, և իւր հաւատարիմ ու ճշդապահ ծառայութեամբ և իւր ազնիւ ձիրքերով ամենուն սիրելի և ակնածելի եղած է, ու զօրականաց ամեն դասերուն հմայիրա բարեկամ հանդիսացած է։ Ժողովը ծափահարեց Նախարարին այս ներբողական խօսքերը։ Նախարարն հելուցց այն կարծիք թէ դուքս-սպարապետն հակառակ էր անգլ. բանակին մէջ բարենորոգութիւններու մտման։ Ն. Բարձրութիւն հիմա գործէ կը քաշուի որպէս զի նախարարութեան առաջարկած ինչ ինչ փոփոխումներ ադատօրէն ի գործ դրուին։ Նախարարին այս խօսքն ալ ծափահարեցաւ. բայց ներդաշնակութիւնը գադրեցաւ երբ Գ. Պէնբրմէն ակնարկեց թէ կան անձեր որք անգլ. բանակին գլուխը վարչական աւելի ազդեցիկ դրութիւն մը հաստատել կ'ուզեն։—Հէնական գիտոց-Ինա՛ երեսփոխանաց ոմանց կողմէ։ Նոյնբոյս խօսքը կը կարդ և կը նայիթէ ընդմիջումներն ինչ ընել կ'ուզեն։ Անոնք կը լռեն, և Նախարարը կը յարէ թէ ապագային մէջ ինչ որ ալ որոշուի, անգլ. ազգը միշտ երախտագիտութեամբ պիտի յիշէ Քէմպրիճի Դքսին զինուորական ծառայութիւններն։ Ինչ պիտի ընեն Դքսին հրաժարումէն ետքը։—Նախարարութիւնը պիտի գործէ երբեմն Հարդինգէնի մարքիզին նախագահութեամբ կազմեալ քննիչ մասնախմբին եզրակայութեանց համեմատ, որ պատերազմական վարչութիւնը քննելէ ետքը, կարգ մը բարեփոխումներ առաջարկած էր։ Նախարարութեան տեսակէտը, սակայն, էն պէտք է ընդհանուր սպարապետ մ'ըլլայ անգլիական բանակին։ (*) բայց իւր պաշտօն պիտի փոփոխուի մեծապէս։ Ցկեանս պիտի չըլլայ (Քէ՛ պրիճի Դքսին պաշտօնին պէս.) այլ որոշեալ ժամանակի մը համար, որ կընայ նորոգուիլ։ Պատերազմական նախարարին գլխաւոր խորհրդատուն պիտի ըլլայ, և պատերազմական վարչութեան հինգ ճիւղերու զինուորական պետերուն հետ մէկ տեղ, որոց ամեն մին ուղղակի նախարարին պատասխանատու, զինուորական խորհուրդը պիտի կազմէ նախարարին քով։—Այս զեկուցումն ընելէ և այս ծրագիրը պարզելէ ետքն, երբ Գ. Պէնբրմէն նստեցաւ, ժողովոյ ամեն կողմէն անխիստ ծափահարեցին զինք։ Պատերազմական վարչութեան մեծ քննադատն իսկ, արմատական Սըր Չարլզ Տիլք, գոհ մնաց նախարարին պարզած ծրագրին ամբողջութենէն։ Ո՛չ որ բանաւոր արարած կարող էր մերժել։ Բայց Լորտ Ռոզպէրիի վարչութիւնը կ'երեւի թէ ուրիշ պատճառներ ալ ունենալով իւր կացութենէն դժգոհ ըլլալու, որոյեր է պատահական պարտութիւն մը վերջնական նկատել։ Նոյն իսկ Պահպանողականք ցաւ յայտներ են որ գլխաւոր զոհը կ'ըլլար պատերազմական նախարարն, որ հաճակրելի էր ընդդիմադիր կուսակցութեան մէջ իսկ։

* * *

Աւասիկ նիստին համառօտ պատմութիւնը։—

Նիստին սկսելէն մէկ ժամ ետքն, Օրակարգն էր վիճաբանութիւն պատերազմական նախարարութեան եմատոյցին մէկ փոքր հատուածին վրայ։ Ընդ ամենայն 257 երեսփոխանք ներկայ էին։ Նոյն իսկ նախարարներէն ոմանք բացակայ էին, խնդիրն անկարեւոր սեպելով։ Շատ մը նախարարականներ՝ առանց նոյն ժուով հակառակորդականներ չեզոքացնելու՝ առած քալած էին, իրենց ճաշի ժամանակ ըլլալուն համար։ Կառավարական կուսակցութեան վարիչներն ալ աչալուրջ չէին։ Իսկ ընդդիմադիր կուսակցութեան վարիչները սովորականէն աւելի կարեւորութիւն չէին տար նստին, մինչեւ՝ եթէ վճռական քուէարկութիւն մը գալիք ըլլայ՝ կանոն է որ Էնա պոպուլիստ խորագրով թերանձագային կոչնագիրներ կ'ուղղեն իրենց կուսակիցներուն։ Միայն Միութենական Ազատականք լրագրեայն սորքած էին հարուած մը նախարարութեան դէմ։

* * *

Պատերազմական նախարար Գ. Քոֆէլ Պէնբրմն գրուած թուղթ մը ի ձեռին ոտք ելաւ, և հատիկ հատիկ սկսաւ կարդալ զեկոյց մը թէ (Վեհ. Թագուհւոյն հօրեղբօրորդի) Քէմպրիճի Դուքսն (որ 77 տարին մտած է) Հոկտ. 1էն կը թողու անգլ. բանակին ընդհ. սպարապետի պաշտօնը։ Նախարարն յուզեալ է այս ծանուցումն ընելուն համար. որովհետեւ Նորին Ազգայական Բարձրութիւն 39 տարիէ ի վեր բանակին պետն է, անօրինակ բան մը անգլ. բանակին պատմութեան մէջ, և իւր հաւատարիմ ու ճշդապահ ծառայութեամբ և իւր ազնիւ ձիրքերով ամենուն սիրելի և ակնածելի եղած է, ու զօրականաց ամեն դասերուն հմայիրա բարեկամ հանդիսացած է։ Ժողովը ծափահարեց Նախարարին այս ներբողական խօսքերը։ Նախարարն հելուցց այն կարծիք թէ դուքս-սպարապետն հակառակ էր անգլ. բանակին մէջ բարենորոգութիւններու մտման։ Ն. Բարձրութիւն հիմա գործէ կը քաշուի որպէս զի նախարարութեան առաջարկած ինչ ինչ փոփոխումներ ադատօրէն ի գործ դրուին։ Նախարարին այս խօսքն ալ ծափահարեցաւ. բայց ներդաշնակութիւնը գադրեցաւ երբ Գ. Պէնբրմէն ակնարկեց թէ կան անձեր որք անգլ. բանակին գլուխը վարչական աւելի ազդեցիկ դրութիւն մը հաստատել կ'ուզեն։—Հէնական գիտոց-Ինա՛ երեսփոխանաց ոմանց կողմէ։ Նոյնբոյս խօսքը կը կարդ և կը նայիթէ ընդմիջումներն ինչ ընել կ'ուզեն։ Անոնք կը լռեն, և Նախարարը կը յարէ թէ ապագային մէջ ինչ որ ալ որոշուի, անգլ. ազգը միշտ երախտագիտութեամբ պիտի յիշէ Քէմպրիճի Դքսին զինուորական ծառայութիւններն։ Ինչ պիտի ընեն Դքսին հրաժարումէն ետքը։—Նախարարութիւնը պիտի գործէ երբեմն Հարդինգէնի մարքիզին նախագահութեամբ կազմեալ քննիչ մասնախմբին եզրակայութեանց համեմատ, որ պատերազմական վարչութիւնը քննելէ ետքը, կարգ մը բարեփոխումներ առաջարկած էր։ Նախարարութեան տեսակէտը, սակայն, էն պէտք է ընդհանուր սպարապետ մ'ըլլայ անգլիական բանակին։ (*) բայց իւր պաշտօնը պիտի փոփոխուի։ Ցկեանս պիտի չըլլայ (Քէ՛ պրիճի Դքսին պաշտօնին պէս.) այլ որոշեալ ժամանակի մը համար, որ կընայ նորոգուիլ։ Պատերազմական նախարարին գլխաւոր խորհրդատուն պիտի ըլլայ, և պատերազմական վարչութեան հինգ ճիւղերու զինուորական պետերուն հետ մէկ տեղ, որոց ամեն մին ուղղակի նախարարին պատասխանատու, զինուորական խորհուրդը պիտի կազմէ նախարարին քով։—Այս զեկուցումն ընելէ և այս ծրագիրը պարզելէ ետքն, երբ Գ. Պէնբրմէն նստեցաւ, ժողովոյ ամեն կողմէն անխիստ ծափահարեցին զինք։ Պատերազմական վարչութեան մեծ քննադատն իսկ, արմատական Սըր Չարլզ Տիլք, գոհ մնաց նախարարին պարզած ծրագրին ամբողջութենէն։ Ո՛չ որ բանաւոր արարած կարող էր մերժել։ Բայց Լորտ Ռոզպէրիի վարչութիւնը կ'երեւի թէ ուրիշ պատճառներ ալ ունենալով իւր կացութենէն դժգոհ ըլլալու, որոյեր է պատահական պարտութիւն մը վերջնական նկատել։ Նոյն իսկ Պահպանողականք ցաւ յայտներ են որ գլխաւոր զոհը կ'ըլլար պատերազմական նախարարն, որ հաճակրելի էր ընդդիմադիր կուսակցութեան մէջ իսկ։

* * *

Պատերազմական նախարարին խօսած պահուն Լորտ Ռոզպէրի այցելեց Երեսփ. Ժողովին, և որովհետեւ Լորտերու Ժողովոյն անդամից արդիւնած է Երեսփոխաններու խառնուիլ, նախարարին ճառը մտիկ ըրաւ՝ ունկնդրաց բեմին այն մասէն որ Լորտերուն սահմանուած է։ Լորտ Ռոզպէրի հոն էր երբ ընդդիմադիր կուսակցապետ Գ. Պալֆոր խօսք առաւ նախարարին յայտարարութիւնները շեշտելու համար։ Լորտ Ռոզպէրի տեսնելով որ Գ. Պալֆոր նոր բան մը չըսեր, քիչ մ'ալ մտիկ ընելէն ետքն առաւ քաշեց յէքսըմ, ձիարշաւի սապարէզը։

ԱՌԱՋԱՒՈՐԵՑԻՆ ՎԻՃԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Եւ ահա խօսք առաւ

Գ. ՊՐՈՍՏԼԻԲ, որ գանգատեցաւ թէ անգլ. հրացանեղուն համար ուղղա. նիւթի մասերը կամ «որդիք» վաճառի պաշար, բաւական քանակութեամբ չէ։ Ինչու համար պատերազմական նախարարն հոգ չէ տարած նոր փոփոխուած բաւական պաշար մասերու։ Ներկայ եմատոյցին մէջ, նախարարը չէ յատկացեր նոր մասերու համար որոշուած շաւիղ զեղչիով. այլ բարերարին ջնջիր է ծախքի այս գլուխ, ամեն տարուան պէտքը նոյն տարուան մէջ հայթայթելու սկզբունքին հետեւելով։ Պատերազմի յանկարծական յայտարարութեան պարագային մէջ, այն բանն որ մէկ օրէն միւսը չի կրնար ճարուիլ՝ ուղղամասերքն է, և անխոհեմութիւն կ'ըլլայ բաւական պաշար մը մեռուած չունենալ։ Այս ընթացք Անգլիոյ համար ծանր տեսնուց։ Հարկ կը համարիմ ժողովոյս կարծիքն առնուլ այս մասին, առաջարկելով 100 ոսկւոյ զեղչ մը պատերազմական նախարարին տարեկան թոշակէն։

Գ. ՈՒ. ՈՒՏՕԼ (օգնական պատերազմական նախարարի) խոստովանեցաւ թէ հրացաններու փամփուշտին համար այս տարի նշանակուած գումարը նախորդ տարիներէն պակաս է։ Բայց եթէ գումարը պակաս նշանակած ենք, պէտք է յիշէք որ հիմա նոր հրացաններու փամփուշտներն աւելի ածան կրնան չնուիլ, մանաւանդ անգլ. վարչութեան ընդունած քարտիճ անծուխ վառօդով, զոր կը գործածեն անգլ. պետական գործարանք։ Գալով պահեստներուն, անոնք գոհացուցիչ վիճակի մէջ են՝ ըստ մասնագիտական կարծեաց (Ինդանօթարանի վերատեսչին և բանակի ընդհանուր մատակարարութեան նախագահին։

ԼՈՒՈՒՏ պահեստի զօրաց գնդապետին կողմէ ինչ ինչ դիտողութիւններէ ետքը,

Գ. ՔԱՄԲԹԼ ՊԷՆԲՐՄԷՆ կրկնեց թէ ինք տակաւին հրէկ այս մասին խորհրդակցած է բանակի մատակարարութեան պետին հետ, որ հաւատաց թէ հրացաններու մասին պատերազմական վարչութիւնը գոհացուցիչ վիճակի մէջ է։

Ուրիշ մի քանի ատենաբաններէ ետքը,

Գ. Բ. ՊԷՆԲՐՄԷՆ հաւատաց թէ պահեստի ուղղամասերքը այս տարի նախորդ տարիէն աւելի պիտի ըլլան։ Պատերազմական վարչութեան մասին եղած քննադատութեանց գալով, ինք կ'ապահովցնէ թէ զինուորական վարչութիւնը 110,000 զօրքէ բաղկացեալ երկու զօրաբանակաց անմիջական և պատեսի գործածման համար բաւականաչափ ուղղամասերքը ունի։ Կը յուսամ որ այս յայտարարութիւն կ'ապահովցնէ ժողովոյս ամենէն վարանոտ անդամներն իսկ։

Գ. ՊԱԼՖՈՒՐ.— Անկարելի կը գտնեմ հաւատալ ընծայել թէ մեր առ ձեռն պատրաստ ունենանք առ մէն մի զինուոր 480 հատ փամփուշտ որ ըստ կանոնագրոյ պէտք է կենայ։ Կը խնդրեմ որ պաշտօնական թուանշաններն իսկ մեզ ներկայացուցէ ի սասուգութիւն։

Գ. ԶԻՄՊԼԷՆ.—Պատերազմական նախարարին յայտարարութենէն իմացանք թէ մէկ միլիոն փամփուշտ ունինք ի պահեստի, և առաջիկայ երկու տարիներուն մէջ ալ երկու միլիոնէ աւելի չպիտի շինուի։ Նկատելով որ ձաղոնքիք պատերազմի ձեռնարկեցին մեր բանակին չափ զօրքով բայց 700 միլիոն փամփուշտով. ակներեւ է թէ Անգլիա այս մասին շատ հետ մնացած է։

Ուրիշ քանի մը երկրորդական ատենաբաններէ ետքը,

Գ. ՈՒՏՕԼ, վերատին խօսք առնելով, ըստ թէ պատճառ չկայ կարծելու որ անգլ. վարչութեան ընդունած քարտիճ վառօդը կ'աւրուի օդէն, կամ մթերուած մնային։ Արդ, Ուօլթամի գործարանը տարին 600 մնոց քարտիճ կ'արտադրէ, յորմէ յիսուն տակառը միայն պէտք կ'ըլլայ հրացաններուն, մնացեալը կը գործածուի թնդանօթներուն, բերդերուն և նաւատորմին։ Բաց ատոնց, երկու պայմանագիրներ յանձնուած են տարին 400 թոնս տալ մեզ, և Նապէլի մեծ գործարանն ալ որ մեզ ծառայել կը խնդրէ, գրեթէ անահման քանակութեամբ նոյն վառօդէն մեր վարչութեան տալ յանձնուու կ'ըլլայ։ Հետեւապէս, ճշմարիտ է ըսածս թէ կառավարութիւնը փամփուշտ չինելու ամեն գիւրութիւն կը վայելէ, և հոգ ընելու տեղի չկայ։ Եւ պէտք է յիշեցնեմ թէ այս անծուխ վառօդին պատրաստութիւնը նուազ փտանելաւոր է քան հասարակ վառօդին։ Ուրիշ առաջարկներ ալ եղած են մեզ ցոյս չենք ուզած ընդունիլ։ Արտայայտուած երկիւղներ անհիմն են, և պաշարը լիովին բաւական են։

Գ. ԿՈՇԵՆ.—Ես իմ մասիս չապահովուիլս ցայլ բոլոր այս պաշտօնական յայտարարութեամբը։ Ինձ այնպէս կը թուի թէ քարտիղի պահեստ չունինք բաւին իսկական նշանակութեամբ։ Զինուորական արուեստին յառաջդիմութեանց բերմամբ, պատերազմական գործողութիւնք շատ աբագ տեղի կ'ունենան. պատերազմն ոսկսէ եթէ փամփուշտ չինելու ելնել խոհեմութեան գործ չէ. և պէտք է որ Անգլիա բաւական պաշար մը միշտ ունենայ։

* * *

ՊՈՒՆՍԲԷԿՈՒԹԻՒՆԸ

Աբէ՜ պէպէ՜ քուէի դրաւ Գ. Պրոտրիքի առաջարկը թէ պատերազմական նախարարին տարեթոշակէն 100 ոսկի զեղչուի։

Ժողովականք ոտք ելան։ Զանի կողմի մեծ սրահը քաշուելյան անոնք որ ընդդէմ նախարարութեան քուէ կուտային, և այ կողմի սրահը գացին ի նպաստ նախարարութեան քուէարկողներն։ Երկու սրահներուն դռնէն ամբապէս փակուեցան, և սուգուեցէք եթէ ժողովարանին մէջ մարդ չէ մնացեր, կրկին սրահներուն դուռները նոր էն բացուեցան, և ժողովարանը դարձողները մի առ մի հարուցեցան երկու կողման «կուսակցական վարիչներուն» կամ «խարազաններուն» կողմէ, որք նաև քուէհամարի քննիչի պաշտօն կը կատարեն, Դիլանի պաշտօնեայներուն հետ մէկտեղ։

ՇՓՈԹՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Ուրախութիւն մը եղաւ ինչպէս ամենուն վրայ այսպիսի քուէարկութիւնք յաճախ կը պատահի, և ցոյցի սկզբունքի մեծ խնդիր մը չկայ՝ ապահովեալ է օրուան նախարարութեան շահիկը, ժողովականք աւելի կամ նուազ անտարբեր էին քուէհամարի արդիւնքին։ Բայց երբ կառավարական կուսակցութեան երկու «խարազաններն» և ընդդիմադիր կուսակցութեան երկու «խարազանները» շարուեցան մեծ սեղանին առջեւ, անոնց մէջ տիրող վարանում մը, շփոթութիւն մը, յանկարծ երեւան հանեց թէ արտասովոր բան մը տեղի ունեցած էր այս անգամ, և ժողովականաց աչքերը սեւեռեցան Դիւանին կողմը։

«ԽԱՐԱԶԱՆՆԵՐՈՒՆ ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆԸ

Սովորութիւն է որ քուէն ո՛ր կողմը շահի՝ այն կողմի «խարազանը» կը կարդաց զայն։ Քուէհամարին արդիւնքն ստուգելէ ետքը, ժողովոյ ատենադպիրը թուղթը սիրամբ տուաւ կառավարական առաջին «խարազանին»։ Բայց սա թուղթին վրայ նայելով՝ զայն տուաւ ընդդիմադիր «խարազանին», և իւր ընկերոջ հետ մէկտեղ սեղանին ձախ կողմն անցաւ. զի սովորութիւն է որ յաղթուած կողմին «խարազանները» սեղանին ձախ կողմն անցնին։ Թուղթը կառավարական ներկայացուցչին ձեռքը տեսնելով, ոչ ոք զարմացաւ։ Բայց երբ թուղթը միւս կողմին արուեցաւ, ընդդիմադիրք աղմկալի Հուրրա մն է բրցուցին։ Բայց չպիտցուիր թ'նչպէս կ'ըլլայ, ընդդիմադիր «խարազանն» եւս չի հասկնար նախարարութեան յաղթուած ըլլալն, և կարծելով թէ թուղթը սիրամբ տրուեցաւ իրեն, ետ կը դարձնէ կառավարական «խարազանին», և իւր ընկերոջ հետ կ'անցնի սեղանին ձախակողմը, զոր տեսնելուն պէս, նախարարականք հակառակ կեցցէներով զոր սկսին տալել նախարարական յաղթութիւնը։ Բայց ծափահարիլ համար վեր առնուած ձեռքերն ինքնին վար կ'իջնան, երբ կառավարական խարազանն իւր ընդդիմադրին կը ցուցնէ թէ մեծամասնութիւնն հակառակ կողմն է։ Այն ատեն վերջնապէս կառավարական խարազանք ձախ կողմը կ'անցնին, և շուարեալ ժողովականք վերջապէս կ'իմանան քուէարկութեան արդիւնքն։

Ի նպաստ Գ. Պրոտրիքի առաջարկին . . .	132
Ընդդէմ » » . . .	125
Մեծամասնութեան ընդդէմ կառավարութիւն	7

Ապշութիւնը սիրութեան կը փոխուի նախարարականաց դէմքին վրայ. իսկ ընդդիմադիրք, նստարաններուն վրայ ցատկելով, հուրրաներով, ծափահարութիւններով, գլխարկներ ու թաշկինակներ երերցնելով, աղմկալի ցոյց մը կ'ընեն ուրախութեան։ Բայց նոյն իսկ այս մոլեգնութեան մէջն, միայն մէկ ընդդիմադիր ազազակեց թէ «Հրաժարեցէք»։ Ընդդիմադիրքը ըստ մեծի մասին այն պահուն իրենց միաբէն չէին անցուներ թէ Լորտ Ռոզպէրիի նախարարութեան համար մահատու հարուածն եղած էր այս քուէարկութիւն։ (*)

(*). Ֆրանսական և գերմանական բանակները չունին ընդհանուր սպարապետ, այլ պատերազմական նախարարէն դատ, որ չուտ հեղ զօրապետ մ'է, ունին տպայակոյտ պետ մը, որ միշտ ամենէն ճարտար զօրավարը կ'ըլլայ, ու զինուորական խորհրդոյ նախագահ մը, որ նմանապէս առաջնակարգ զօրապետ մ'է։ Իսկ Անգլիայ մէջ, պատերազմական նախարարը միշտ ոչ-զինուորական մ'ըլլալուն համար, ընդհանուր սպարապետը նախարարին ալ բաղուկը կը սեպուի։ Քէմպրիճի դուքսը Խրիմու պատերազմին մէջ փայլեցէ եղբն յաջորդած էր Լորտ Հարբինճի, որ ինքն ալ յաջորդած էր մեծանուն Ուէլլինկդընի դուքսին, Առաջին Նաբոլէոնի յաղթող զօրապետին, Անգլ. բանակին Ընդհանուր Սպարապետի պաշտօնին մէջ։ Ծ. Խ.

(*).—Այս նկարագրութեան մնացեալ մասն՝ Աբէ-Էլէի վաղուան թուով։

ԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆ ԻՒՆ ՆՈՐ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ

Երէկ յետ միջօրէի Լոնտոնէ եկած հեռագիր մը պաշտօնապէս ծանոյց նոր Նախարարութեան կազմութիւնը սա կերպիւ.

ԼՈՐՏ ՍԱԼԶՊԷՐԻ, Նախարարապետ և արտաքին գործոց նախարար.

Գ. ՊԱԼՖՈՒՐ, Եւրոպական նախարար և Վարիչ Երեսփ. Ժողովոյ.

ՏԷՎՇՆԵԱՑԻՐ ԴՈՒՔՍ, Նախագահ Պետական Խորհրդոյ.

Գ. ԿՈՇԵՆ, Ծովային նախարար.

ՍԷՐ ՄԱՅՔԼ ՀԻՌՍ—ՊԷՆՋ, Առաջին Լորտ Գանձարանի (Վերատեսուչ կառավարական պաշտօնարանաց)։

Միւս նախարարք դեռ չէին անուանուած երէկ առաւօտ։

Ինչպէս երեկի յօդուածով կը դգացնէինք, Եւրոպական նախարարի պաշտօնն այն ատիճան սերտիւ կապուած է Երեսփ. Ժողովոյ Վարիչի կամ Երեսփոխանութեան առջեւ կառավարական գլխաւոր ներկայացուցչի պաշտօնին հետ, որ թէպէտ Գ. Կոշէն լաւագոյն ելմտագէտ մ'է քան զՊ. Պալֆուր, բայց Լորտ Սալզպըրի չէ վարանած ըստ սովորութեան երկու պաշտօնները մէկէն յանձնել իւր փայլուն քեռորդւոյն, որ նախարարութեան մէջ առաջին մարդը կ'ըլլայ՝ նախարարապետէն անմիջապէս ետքը։

Պետական խորհրդոյ նախագահութիւնն որուն կոչուեցաւ Տըվընշայրի դուքսը՝ միւսներուն համեմատաբար երկրորդական պաշտօն մ'է նախարարութեան մէջ։ Մասնագիտական խնդիրներու վերաբերեալ շատ մը օրինագծեր Պետական Խորհրդոյ մէջ կը պատրաստուին։ Պետական խորհրդոյ մէկ մէկ դերանախագահի յանձնուած են կըրթական, երկրագործական և գեղարուեստական խնդիրներ։ Պետական խորհրդոյն պատուակալ անդամութիւնն Անգլիոյ մէջ քաղաքային կարգի բարձրագոյն աստիճանն է, «նախարարցուներու» ատիճանն է։

Գանձարանի առաջին Լորտութիւնն եւս Անգլիոյ յատուկ նախարարան պաշտօն մ'է։ Կառավարական պաշտօնատանց տեսակ մ'ընդհանուր վերատեսչութիւն է այս։ Մասնաւորապէս այս կամ այն նախարարին իրաւասութեան չպատկանող ամեն անուանումներ ու պաշտօնափոխումներ այս վերատեսչութեան կը պատկանին։ Կառավարական կուսակցութեան վերին տնօրէնութիւնն եւս այս վերատեսչութեան ձեռքն է, որոյ ուղղակի իշխանութեան ներքեւ կը գործեն կառավարական կուսակցութեան «խարազաններ»։ Բայց ինչպէս Պետական Խորհրդոյ նախագահը, Գանձարանի առաջին Լորտն եւս Խորհրդարանին հանդէպ գործող նախարարական մեծ անձնաւորութեանց կարգին մէջ չէ։ Երբ Նախարարապետը մասնաւոր պաշտօնարանի մը նախարարութիւնը չտանձնէ, իրեն կը յանձնուի Գանձարանի առաջին Լորտութիւնն, ինչպէս ժամանակաւ Լորտ Պիքընսֆիլտի և վերջերս Գ. Կլատստոնի համար եղած էր։ Բայց Լորտ Սալզպըրի միանգամայն արտաքին գործոց ծանր հոգն ստանձնած ըլլալով, իւր նախկին պաշտօնակիցներէն աւելի կամ նուազ յոգնած մէկու մը յանձնէ Գանձարանի Ա. Լորտութիւնը։

ԿՐԹԱԿԱՆ ԱՊԱԿԵԴՐՈՆԱՑՄԱՆ դրութիւնը կ'երեւի թէ ընդունելութիւն կը գտնէ Ֆրանսայի մէջ։ Անցեալ օր կը ծանուցանէինք նախարարական օրինագիրն որոյ նպատակն է կազմակերպել, բազմացնել և ուժեղցնել գաւառային Համալսարանները։ Նոյն օրինագծին մէկ տարաձայնութիւնն ալ սա է որ Մարսիլիոյ մէջ Համալսարան մը պիտի հիմնուի, ուր պիտի փոխադրուին Էքսի իրաւագիտութեան և աստղաբաշխութեան ճիւղերը։

ԱՌՍԴԱՑԻ ԴԷՍԻՆ ամանութիւնն Օրլէանու Էլէն իշխանուհւոյն հետ՝ Նախընթաց օր տեղի ունեցաւ յԱնգլիա Թէմս գետին վրայ Ռիչկսընի աւանին հռովէական եկեղեցւոյն մէջ։ Վեհապատկառ այլ և այլ զերդաստաններու կողմէ ինչուան վեցսուն ներկայացուցիչներ այս արարողութեան ներկայ գտնուեցան։ Ֆրանսայի արքայական մեծագոյն թիւ մը կը կազմէին։ Փիլիպի Էլէն իշխանուհին յոյժ թանկագին նուէրներ ստացած է ո՛չ միայն ազգական գերդաստաններէ այլ և Անգլիոյ արքայական գերդաստանէն և անգլիացի ազնուական ընտանիքներէ, Անգլիոյ մէջ ծնած, հոն կրթուած և իւր բարեմասնութեամբք Անգլիացիներուն սիրելի եղած ըլլալուն համար։ Պոակի արարողութիւնը կատարեցաւ նոյն այն եկեղեցւոյն մէջ որ 31 տարի առաջ հարսին հայրն ու մայրը՝ Փարիզի կոմսն ու կոմսուհին՝ պսակուած էին, այն ատեն ալ (Նաբոլէոն Գ.ի օրով) Օրլէանեանք աքսորի մէջ ըլլալուն առթիւ։ Կայզէսի իշխանն ու իշխանուհին ներկայ էին Վեհ. Վիքտորիա Թագուհւոյն կողմէ։ Խորանին առջեւ հարսը փեսին յանձնելու հայրական պաշտօնը կատարեց հարսին եղբայր Օրլէանու դուքսն, որ Սպանիոյ մէջ ձիէն իյնալէն ի վեր կրցած էր ինքզինք գտնել։ Նուէրներուն մէջ ամենէն աւելի ուշադրութիւն գրաւեր են փեսին խոտիլայէն բերած մարգարիտներն, որոց նմանը միայն Իտալիոյ Թագուհւոյն լանջը կը զարդարէ։ Մէկ-երկու շաբաթ Անգլիա կենալէ ետքն հարսն ու փեսայն պիտի երթան Հռոմ, ուր Ումբերտօ Թագաւոր փառաւոր ընդունելութիւն պիտի ընէ, և հանդիսական երկու հացկերոյթներ պիտի տայ ի պատիւ իրենց։

Ա Զ Դ

Ազգ. Պատրիարքարանի վարչութեանը ու մասնակարարութեանը տակ գտնուած վագոնքերէն ի Սարբեար եէնիմահալլէ Պաքալ փոգոց 1 թիւ տան և տակը՝ Բաղար Պաշը Ճատտէսիին վրայ գտնուած՝ 116 ու 118 թիւ խանութներու կէս բաժիններուն տէրերն առանց գաւակի մեռած ըլլալով Մահլիլ մնացած են նոյն վագոնին։ Ուստի որոշուած է մուաճէէլ տուլքի վոխարէնով վաճառել։ 20,000 զրուշ գին վճարող ներկայացած է. հետեւաբար աւելի գին տալ ուզողներն կը հրաւիրուին թուականէս մինչեւ տասնըհինգ օր, բաց ի ուրբաթ և կիրակէ, ասեն օր դիմել ի Պատրիարքարան։

1 յունիս 2—3

ՅԵՌԱԳԻՐ

ՀՌՈՄ, 25 Յունիս. — Երեսփ. Ժողովոյն մէջ որոշուեցաւ ողջոյն գրկել ֆրանսական աղգին, Սօֆիէրինոյի և Սան Մարդինոյի ճակատամարտներուն տարեդարձին առթիւ, ուր Ֆրանսացիք և Իտալացիք դաշնակցաբար կռուեցան ընդդէմ Աւստրիոյ։

—Երեսփ. Ժողովին մէջ ծայրագոյն ձախակողմեանները Պ. Քրիսպիի դէմ «պատուոյ խնդրին» վերաբերեալ շատ մը առաջարկներ ներկայացուցին։ Ժողովն ամենքն ալ մերժեց, և ընդունեց առաջարկ մը 115ի դէմ 283ով՝ այդ խնդիրները «վեց ամսէն» նկատողութեան առնելու։ (տեսակ մը մերժում.) այս առաջարկ ընդունուեցաւ եռանդագին ծափերով Պ. Քրիսպիի համար, և «Կեցցէ՛ Քավալոդիին» կը կոչէին հակառակորդները։

ՓԱՐԻԶ. — Նախարարաց խորհրդին մէջ արտաքին գործոց նախարարն հաղորդեց թէ Զինաստանի հարաւային գաւառներուն հետ Թոնքինի սահմանագլուխը վերջնապէս գծող պայմանագրութիւնն ստորագրուած է։ Այս պայմանագրութիւնն կը կարգադրէ նաեւ Հնդկաչինու և Զինաստանի հետ տնտեսական և առեւտրական յարաբերութիւնները։

ԱԶԳԱՔԻՆ

ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը, շաբաթ օրուան Ս. Գրիգոր Լուսաւորչայ տօնին առթիւ, կիրակի օրը հանդիսաւոր Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ Դալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյն մէջ։

Ուսումնական խորհուրդն երէկ իր վերջին խառն գումարումն ունենալով յատկապէս հրաւիրուած ուսուցչներուն ու մասնագէտներուն հետ, աւարտեց ապդ. վարժարանաց նախակրթական ծրագիրը որ պիտի մատուցուի Ազգ. Կեդր. Վարչութեան ի վաւերացումն։

Նիստը աւարտելու պահուն, ատենապետ Ռէֆէտս էֆ. Պէրպերեան շնորհակալութիւն յայտնեց ամեն անոնց որոնք իրենց փորձ խորհուրդներն ու աշխատակցութիւնը չի զլացան այս առթիւ։

Տիարպէքիրէն կը հաղորդեն թէ վիճակին առաջնորդական տեղապահ Արժ. Տ. Եղեկիել վարդապետ Պետրոսեան (միաբան Ս. Երուսաղեմի) մայիս 27ին հոն հասեր է, արժանաւորապէս ընդունուելով եկեղեցականաց ու աշխարհականաց կողմէ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հանգուցեալ Յովհաննէս էֆ. Մանիսալեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեփունջի ի նպաստ հասատատութեանս հետեւեալ Մեծ. Տեարք բարեհաճած են նուիրել։

Ն.

նկատմամբ մինչեւ հիմայ կատարուած գործողութեանց համաձայն, Կրթական նախարարութեան և կուսակալութեանց կողմէ արտօնութիւն տրուի։

Բարձր. Մեծ-Եպարքոսը միանգամայն ծանուցած է Կրթական Նախարարութեան ըստ այնմ հարկ եղածն ի գործ դնել։

Կրթական Նախարարութիւնն ալ շրջաբերականաւ մը յանձնարարած է բոլոր կուսակալութեանց, եպարքոսական վերոյգրեալ հրամանագրոյն համաձայն գործել, ուր իրենց ընթացքը բացայայտորէն գծուած է։ Նախարարութիւնը նոյնպէս յանձնարարած է խնամք տանիլ թէ՛ կայս. Իրատէն կէտ առ կէտ գործադրելու և թէ այդ մտօք մատուցուած աղերսագրոց կարելի եղածին չափ դիւրութիւն ընծայելու։ Միանգամայն այդ մասին միշտ դիմել կառավարութեան հրահանգին ու ալեկոծութեանը։

ՔՈՂԵՐԱՆ Ի ԳԱՒԱՌՍ.—Ատանայի կուսակալութեան մէկ հեռագիրը կը ծանուցանէ թէ յունիս 6ին Եումուրթալըքի մէկ գիւղին մէջ կին մը քոլերաէ մեռած է։

Յունիս 11էն 12, Սիսի մէջ երեք դէպք, որոց մին շրջակայ գիւղի մը մէջ և երկուքը՝ Ատանայէն գացող ուղեւորներէն։

Յունիս 11էն 12, Դարթաշլի ու շրջակայքը մէջ եօթը դէպք ու երեք մահ։

Բահասլի մէջ երկու դէպք։ Յունիս 12էն 13, բերդին մէջ երկու և գիւղաքաղաքին մէջ երկու դէպք։

Յունիս 12էն 13, Պրունգպէլի մէջ մէկ դէպք։

Նոյն միջոցին Թարսուսի մէջ առաջուան բռնուածներէն մէկ մահ։

Ատանայի մէջ ինը դէպք, որոց երկուքը մահացու։ Առաջուան բռնուածներէն մին մեռած է և ուրիշ ապաքինած են։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ և Թղթատարական վերատեսչութիւնները ծանուցանէ թէ նամակատուններ բացուած են Կէլիպոլուի ու Բէյշանի միջեւ և Կէլիպոլուէն երեք ժամ հեռուն գտնուած Պուլիրի ու Շարքէօյի մէջ. նոյնպէս Շարքէօյի ու Կէլիպոլուի միջեւ և առաջինէն երկու ժամ հեռուն գըտնուած Էրէյլիմէ անուն տեղն։ Այդ նամակատանց մէջ միայն պարզ նամակներ պիտի ընդունուին։

ԳՈՊԱԹԱՇԻ բարձանց վրայ գտնուած մէկ քանի տուներ, ինչպէս կը յիշուի, մէկ քանի տարի առաջ վար առնուած էին, որովհետեւ հողը տեղէն շարժած էր ու փլչելու վտանգ կպառնար։ Այդ վար առնուած տուներու կալուածական տուրքը չնորհուած է և Քաղաքապետութիւնը գնած է զայնս։

ԿԱՅՍ. ՇՆՈՐՀ.—Վեհ. Սուլթանը հրամայած է չորս հազար ղրուշ տալ Գօշանի (Ատանա) կառավարիչ վախճանեալ Թէվֆիգ պէյի ընտանեաց, որպէս զի կարենան մայրաքաղաքս դառնալ։

ՀԱՊԷՇԱՍՏԱՆԻ թագաւորին կողմէ Ռուսիոյ Զարին ղրկուելիք դեսպանութիւնը երէկ իրիկուն Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանեց ռուսական Զարէյնա շոգենաւով։ Այդ դեսպանութիւնը կը կազմեն ութ անձեր, որոց մէջ կան Հապէշաստանի թագաւորին եղբօրորդին, եպիսկոպոս մը և Ռաս Տանթի, Ռաս Ռէսթա, Ռաս Վէլաթիօս Լէյն։

Ռուսական այն դեսպանութիւնը, որ անցեալ տարի Հապէշաստան գացած էր, կընկերանայ անոնց։

ԻՒՄԿԻԻՏԱՐ-Գաղաքէօյի կազի ընկերութեան անցեալ տարուան չանն աւելի եղած է բաղդատմամբ նախորդ տարւոյն։ Ներկայ տարւոյն առաջին վեցամսեայի մէջ մասնաւոր բաժնորդներու թիւն զգալի կերպով աւելցած է։

ԹՐԱՄՈՒԹՅԻ ընկերութեան ներկայ յունիս ամսոյ (Ն. Տ.) հասոյթն մինչեւ հիմայ 600 ոսկւոյ առաւելութիւն մը ունեցած է, բաղդատմամբ անցեալ տարուան նոյն ամսոյն։

ԵԱՉՄԱՆ ՆԵՐԿԻ.—Ինչպէս յայտնի է, կայս. կառավարութիւնն արգիլած է Բրլյոխա-պը Բօղոսէօֆի գործածութիւնը Լապֆի ներկերուն համար և միայն գըլխտար (Տալղ) կը գործածուի։ Եալճա պատրաստող արհեստաւորք, աղերսագիր մը մատուցանելով Բ. Դրան, խնդրած են վերցնել այդ արգիլքը, ըսելով որ գիտորի միջոցաւ պատրաստուած ներկը չկընար Բլյոխա-պը Բօղոսէօֆի տեղը բռնել և միանգամայն չկընար տալ պահանջուած գոյնը, որով իրենք անկարող կըլլան դէմ դնելու օտար մրցման։ Այդ աղերսագիր յանձնուած է Հանրօգուտ չինութեանց Նախարարութեան։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ.—Առեւտրական և Հանրօգուտ չինութեանց Նախարարութեան պաշտօնաթերթը կը հաղորդէ թէ Երկրագործական Դրամատունը տարին 32,000 ոսկւոյ հատոյթ մը կուտայ Երկրագործական Նախարարութեան, որ կը յատկացնէ զայն տիպար-բազարակներ ու արտեր հաստատելու և արդէն եղածները մատակարարելու։

ԲԷՅՐԻՒ դէտերն, կը պատմէ ՍՊՈՒԹՆԻ, առջի օրը Պոլսոյ Ագսէրայ թաղին մէջ վարձու կառք մը բռնեցին որուն մէջ 25 օխա փամբացուած ծխախոտ կար՝ չորս ոտնակներու մէջ դրուած։ Տէրը փախաւ, իսկ կառապանը ձերբակալուելով իր կառքին հետ մաքսատուն տարուեցաւ, ուր յայտարարեց թէ այդ ծխախոտներ՝ ի Պոլիս Իզմիտ օթէլին տէրոջն են և զորս Ազսէրայէ տունէ մը առած էր։ Ծխախոտները Բէյծիին զրկուեցան։ Տէրը փախած ըլլալովն ուրանալու, որ 50 մէճիտիյէ կընէ, պահանջուեցաւ կառապանէն, բայց սա մերժեց վճարելու, որով իր կառքը վար դրուեցաւ։

ՅԻՏՏԷի առջեւ չինուելիք քարափին ու նաւահանգստին համար նախնական քննութիւններ կատարելու նպատակաւ հոն զրկուած Թէվֆիկ պէյ, ճարտարագէտ Հանրօգուտ չինութեանց նախարարութեան, իր պաշտօնն աւարտելով մայրաքաղաքս դարձած և քարէսներն ու յատակաձեւերը պատրաստելով մատուցած է ձեռնհաս իշխանութեան, որ նկատողութեան առած է զայնս։

ՄԱՀ ՍԱԻՊ ՊԷՅԻ. — Ներքին գործոց նախկին քարտուղար Սաիպ պէյ, որ ժամանակէ մը ի վեր հիւանդ էր, մեռաւ և յուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ երէկ։ Սաիպ պէյ հայրն է Խարիճէյի արարողապետ Իպրահիմ պէյի։

ԳԱՐԵԱԼԻ գիւղերուն մեծ մասին մէջ երեւան եկած մարախները բնաջինջ եղած ըլլալով, գիւղացիք հանրագրերու միջոցաւ շնորհակալութիւն յայտնած են։

ԲԱՇՇԿԱԿԱՆ վարժարանի Ընդլ. քննութենէն երէկուայ վկայականի արժանի դատուեցան Շէվկը Ճէմալ, Ճէմայէտտին Համիտ և Թահսին Իպրահիմ էֆէնտիները։

ԳՕՆԵԱՑԻ Նիկոէ գաւառի Ագչէլար գիւղին և Նէվշէհիր գաւառակին Միլատի գիւղին մէջ ամսոյս մէկին հաւկիթի խոշորութեան մօտ կարկուտ տեղալով բոլոր հունձքերը ոչնչացուցեր է, նոյնպէս պարտէզներու և այգիներու պտուղները։

ԱՖԻՕՆ.—Գարահիսարի մէջ այս տարի աֆիոնի բերքը անցեալ տարուանին հետ բաղդատելով հարիւրին քսանըհինգի չափ աւելի պիտի ըլլայ։

ՖԷՐԻԳԻՒՂԻ մէջ կառուցանելի պուլկարական եկեղեցին բոլորովին երկաթէ պիտի ըլլայ։ Վիէննայի մէջ այդ չէնքին մասերը շինուելու վրայ են։ Այս եկեղեցին, որ Բիւզանդական ոճով պիտի ըլլայ, պիտի ունենայ 31 մեղր լայնութիւն և 29 մեղր բարձրութիւն։ Երկաթեայ այդ չէնքին ծանրութիւնն է 4000 նոր կենդինար եւ 800է աւելի մարդեր պիտի կրնայ պարունակել։ Որպէսզի ամառը շատ տաք չընէ չէնքին արտաքին ու ներքին մասերու մէջ 17 հարիւրորդամեղր բացուածք մը պիտի թողուի։

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻՆ ընդհանուր ժողովը երէկ ի նիստ գումարուեցաւ Լոնտոնի մէջ, սակայն տակաւին տեղեկութիւն մը առնուած չէ։

Մոնթէօ կը հաւատայ թէ այս տարուան չահարաժինը նախորդէն աւելի է եւ հաւանօրէն իւրաքանչիւր բաժնի քսան ֆրանք պիտի բաշխուի։ Ակից գաս պահեստի գումարին վրայ ալ 65,000 ոսկի պիտի աւելցուի։

ՊՈՎԱՑԻՆ նախարար Վսեմ. Հասան փաշա՝ նաւային մէկ քանի բարձրաստիճան սպայներու հետ առջի օրն այցելեց Թէբանէի բոլոր գործարաններն ինչպէս նաեւ ներկի նորակաւոյց գործարանը։

ՕԽՐԻՏԱՒ (Մանասդիր) Պուլկարաց Մետրապոլիտն, որ մայրաքաղաքս կը գըտնուէր, անցեալ օր իր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ՝ Սէլանիկ գացող իտալական Պիբմոնթէ շոգենաւով։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ Առեւտրական Սենեակն, ըստ պահանջման Առեւտրական և Հանրօգուտ չինութեանց Նախարարութեան, զըրկեց ցուցակն ապահովագրական ընկերութեանց բոլոր այն գործակալութեանց, որք մայրաքաղաքիս մէջ հաստատուած են։

ՄԱՔՍԱՑԻՆ վերատեսչութեան ժողովը խորհրդակցութիւններ կը կատարէ մաքսային պահապան պաշտօնէից թիւն աւելցնելու համար։

ՊԱՂՏԱՏԻ նահանգին այս տարուն ոչխարի տուրքը 616,086 ղրուշ աւելի եղած է բաղդատմամբ նախորդ տարւոյն։

Տիգրիսի ջուրերու յորդումը կանոնաւոր կերպով կատարուած ըլլալով, այս տարի ամառուան հունձքն առատ պիտի ըլլայ։

ՊԷՐԿԱՄԱՆ (Այտըն) կը գրեն թէ լուբիայի և խոզկաղինի բերքն այս տարի նախորդ տարիներէն առատ պիտի ըլլայ, սակայն ցորենն ու գարին անցեալ տարուան հունձքին կէսին չափ պիտի ըլլան։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ նամակատան տնօրէն Պ. Բօպ անցեալ օր Զուլիցերիա ուղեւորեցաւ արձակուրդով։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ ռուսական հիւպատոս Պ. Բրէօպրաժէնսքի, որ մէկ քանի օրէ ի վեր մայրաքաղաքս կը գտնուէր, առջի օրը իր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

ԵՐԿՐԱԶԱՐԴ. — Կայս. Դիտարանը հեռագիր մը ստացած է թէ Պայազիտ գաւառի Թուտաք անուն տեղին մէջ ամսոյս 11ին երկրաշարժի թեթեւ ցնցում մը զգացուեր է։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ.— Աթէնքի պետական հիւպատոս Պ. Ռոսսէլ արտօնութիւն խնդրած է կրէտէ կղզւոյն մէջ երկաթուղի մը շինելու համար։

ԱՒՍԵՐԻՈՅ արքունեաց ճարտարապետ Պ. Բօքօնի երէկ իրիկուն մայրաքաղաքս ժամանեց՝ վարելու համար՝ Եէնիքէօյի մէջ կառուցուելու վրայ եղող աւստրիական դեսպանատան ամարանոցին շինութիւնները։

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ապահովագրական ընկերութեան բաժնետերաց ժողովը վաղը, ուրբաթ, ժամ 5½ին ի նիստ պիտի գումարի Օսմ. Պանքային մէջ։

ԱՔՐԻԿԵԱՆ Տրիպոլսոյ մէջ ցանուած էօքալիպթօս անուն ծառին սերմերը գոհացուցիչ արդիւնք տուեր են։

ՄԵԾ ԿՂԶԻԻՆ մէջ առջի օրուան անձրեւի պահուն կայծակ իջնելով պարապ տունի մը հիմերուն վնասեր է։

ԷՆԿԻՐԻԻ նահանգին այլ և այլ կողմերուն մէջ անասնոց հիւանդութիւն երեւան ելած ըլլալով, էսկիշէհիրի անասնաբոյժ Ցակոբ էֆէնտի ձեռնհաս իշխանութենէն հրաման ստացած է անմիջապէս հոն երթալով հարկ եղածն ի գործ դնել։

ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ առջի գիշերը Պոլսոյ Ֆաթիհ թաղին մէջ Սլի Զաւուշ անուն մարդ մը ձերբակալից, որ Գայսէրիի մէկ գիւղին մէջ մարդ մը սպաննած էր։

ԵԱՖԱԻ առջեւ մակոյկ մը ընկղմելով մէջը գտնուող երկու մարդեր, որուն մին նաւս մը նաւապետն ու միւսը նաւազ մը խղդուեր են։

ՍԱՄՍՈՆԻ մէջ ձերբակալուեր են Քիւրքճիօղլու Նազար, Սերովբեղլու Կարապետ, Ամասիացի յոյն Բերէքլի, Գայսէրիցի Կարապետ և Մարգուանցի Պողոս անուն անձերն, որոց համար հաստատուած է թէ Պաֆրան մէջ Գայսէրիցի Փանոսօղլու Ճիվան Սարգիսը սպաննելով Սամսոն փախած են։ Այդ անձինք հսկողութեամբ Պաֆրա ղըրկուեր են։

Զարշամպան մէջ ալ Գարտիք, եղբայրը Ցակոբ, Գալայճըօղլու Պողոս և Տօնիալօղլու Պողոս անուն անձինք, որոց համար հաստատուած է թէ Զարշամպան մէջ Սողոմոն անուն մարդ մը սպաննելով մշակուած արտի մը մէջ պահած են, ձերբակալուեր ու յանձնուեր են դատական պաշտօնէից։

ԵԷՆԻՃԱՄԻՒ նամակատան աւանդներու ճիւղին հաշուց քննութիւնը կը շարունակուի։ Իգիոամ կ'ըսէ թէ երեւան եւ եկած բացը հինգ հազար ոսկւոյ մօտ է։ Կորսուած աւանդներու մեծ մասը կը վերաբերին Հանրային Պարտուց վարչութեան, Ըէժիին, Սպարապետի Դրան, Ներքին գործոց Նախարարութեան և որբերու, մէկ մասն ալ գաւառաց։

ՆՈՐ ԾՐԱԳԻՐ.—Տիգրան էֆ. Գարագաշեան ձեռնհաս իշխանութենէն արտօնութիւն խնդրած էր Կ. Պոլսոյ մէջ քօլպի, նշայի և այլ այդ կարգի նիւթերու պատրաստութեան յատուկ գործարան մը հաստատելու համար։ Ադիրսարկուն այդ գործարանին համար ինչ ինչ մեծաշնորհներ ալ խնդրած է։ Ձեռնհաս իշխանութիւնը որոշած է թէ հարկ չկայ այդ կարգի մասնաւոր մեծաշնորհներ տալու և թէ գալով գործարան հաստատելու կէտին, խնդրարկուն պիտի կրնայ արտօնութիւն ստանալ։

ՊՐՈՒՍԱԷՆ կը գրեն թէ անցեալ ուրբաթ և շաբաթ օրերը խողակի իւրաքանչիւր օխան 15-16 ղրուշի ծախուեր է։ Այս օրերս կը յուսացուի թէ գիներն աւելի պիտի բարձրանան։

ԱՏԱՆԱԷՆ կը գրեն թէ այս տարի հունձքերը առատ են՝ տասնըհինգ տարիէ ի վեր նմանը չտեսնուած եղանակաւ։ Ատանայի նահանգին կլիման տաք ըլլալով յունիսի սկիզբները կալի սկսուած է։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ նախարարութեան պաշտօնեաներէն Ահմէտ Ֆէթհի պէյի պաշտօն յանձնուած է հսկել՝ Քաղաքապետութեան իրաւասութիւնը տակ գտնուող գաւառներու տասանորդի տրոց աճուրդի հանուելով վարձակալութեան տրուելու գործին։ Ֆէթհի պէյ այդ մտօք կէյպէզ գացած է։

ՎՃՌԱՌԵԿ ատենի Հուգուգի ու պատժական ճիւղերն առջի օրը համագումար նիստ մը ընելով նկատողութեան առին՝ Ղալաթիոյ մաքսատան մէջ երկու տարի առաջ գործուած գողնալու համար մամբատանելու անձանց մէկ մասին նկատմամբ Եղեռնադատ ատենին կողմէ երկրորդ անգամ տրուած վճիռն, որով ասոցմէ մէկ մասը դատապարտուած էին իրենց մէկ ամսամիջակը տուժելու և միւս մասն ալ անպարտ արձակուած էր և մաքսային վերատեսչութիւնն ալ այդ վճիռը չընդունելով Վճռաբեկ ատենին դիմած էր։ Ատեանն առ. այդ իր որոշումը տուաւ։

ՈՃԻՐ ԵՒ ԱՐԿԱԾ.—Առջի գիշերն Բօլիչի և Սթամաթ անուն երկու մարդեր Ղալաթիոյ մէջ Անտոն անուն մարդ մը դաշոյնով կոնակէն՝ չորս տեղէն ծանրապէս վիրաւորեցին ու փախան։

—Առջի օրը Թագսիմի պահականոցին առջեւէն անցնող կառք մը տղայ մը կոխոտեց։ Կառապանը ձերբակալուեցաւ եւ տղան թաղապետական հիւանդանոցը տարուեցաւ։

ԱԶՂ ԹՐԱՄՈՒԹՅԻՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵՍՆ

Ցառաջիկայ երկուշաբթի 1 յուլիս 1895 (Ն. Տ.) կէս օրէն ետք ժամը 2ին, տեղի պիտի ունենայ վաճառումն հին երկաթեղինաց որք կը գտնուին Շիշլիի, Պէշիկթաշի և Աք-Սէրայի մթերանոցներուն մէջ, հետեւեալս մասնակցել փափաքողներէն կը խնդրուի ներկայանալ սոյն օրը, որոշեալ ժամուն ընկերութեան կեդրոնատեղին։

—Ընկերութիւնը նուազագոյնի կը դնէ երկու հազար կաղնեփայտէ լոնկրիններ, որք պէտք են երկաթեայ գիծերուն համար։

Այս նուազագոյնին մասնակցիլ փափաքողները կրնան ամէն օր ներկայանալ ընկերութեան կեդրոնատեղին (ուղղիներու բաժանում), հասկնալու յանձնառութեանց տեսակն ու պայմաններն առ. հասարակ, մինչեւ յառաջիկայ 17/29 յունիս չորեքշաբթի օրը։ 3—3

ԱՄԱՌՆԱՑԻՆ ԹԱՏՐՈՆ

Մենակեան Էֆէնտիի օսմ. թատերախումբը այս գիշեր Նշան Թաշի Օսման թատրոնին մէջ կը ներկայացունէ 500,000 ՖՐԱՆՔ, տասամ հինգ արարուածով, առաջին անգամ ներկայանալի։

* * *

Ֆրանսական օպերէթի խումբը այս գիշեր Թէպէ-Պաշրի թատրոնին մէջ կը ներկայացունէ ՔԱՌՄԷՆ (Carmen)։

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻՔ

Քիչ մը միամիտ արուեստաւէր մը կը հարցնէր օր մը Վիքթոր Հիւկոի.

—Շատ դժուար ըլլալու է գեղեցիկ ոտանաւորներ գրելը, այնպէս չէ՞։

—Ո՛չ, կը պատասխանէ բանաստեղծը քաղցրութեամբ, չատ դիւրին է կամ անկարելի։

Ատլանտեան ծովուն վրայ շոգենաւի սրահին մէջ.

Պարոն մը.—Կ'երեւայ թէ սաստիկ անձրեւ կուգայ։

Իր կինը, դէպի փոքր պատուհանը կ'երթայ, դուրսը կը դիտէ և կը վերադառնայ ըսելով.

—Կը տխալիս, բարեկամս, բնաւ անձրեւ չիգար։

—Ինչէ՞ն գիտցար։

—Հովանոց մը անգամ չտեսայ դուրսը։

Երեկոյթի մը մէջ.

—Օրիո՛րդ, քանի՞ տարեկան էք։

—Երբ հօրս հետ դուրս ելլեմ 13 տարեկան, երբ մօրս հետ ելլեմ 12 տարեկան։

Տ. Զ.

Վակտրան

ԶԱԼԱԹԻԱ, 15/27 յունիս 1895

Անուանումն. եւ Վճարեալ		Թուականը	Անուանումն Արժեթղթոց	Ընթացիկ Գիներ	
	100	1881	Բնս. Սէրիա A } 1%	64	—
	100		» » B }	44	—
	100		» » C }	30	10
	100		» » D (զոցուած	28	17
	400		(բացուած	28	16
	100	1870	Ռուս. եկամ. (զոցուած	152	75
Ֆր.	500		(բացուած	153	75
Անկ.	Վճր.				
20	10	1890	Օտտոմանի 4%	103	20
22	11	1869	Գրէտտի ժէն. Օթ.	11	25
10	5	1872	Սան. Օթ. տր Շ. է. Վ.	6	14
140	140	1878	Լաբրիսմի	53	—
500	300	1889	Անատոլուի (Բժթ.	605	—
500	500		Երկաթուղիի (Պրն.	315	—
20	8	1882	Թրամուէյ (Բժթ.	11	10
500	500		(Պրն.	500	—
500	200	1883	Օսմ. Ռէժի	21	23
1.40	1.40	1892	Օսմ. Միկալլէ 6%	3	17
11	5½	1893	Օսմ. Ապահովն. Ընկ.	8	03
500	500	1832	Գրի Ընկ. Տէրբրու	453	—

ԹԻՒԼԱՆՑ (Բրիտ) ԴԻ ԳԻՆԱՑ	Ծ. Ռ.	Ղրշ.
8 օրուան համար 1000 հատ	2	80
1 ամսուան համար	6	20
1 օրուան համար	1	20
Ռբրոր	—	—
Կանխիկ (Հէվալէսիզ)	—	40
ԹԻՒԼԱՆՑ ԵՐԱԹՈՒՂԻՔԻ ՎՐԱՑ		
8 օրուան համար 25 հատ Ֆր.	4	—
1 ամսուան համար »	6	—
ԸՆԹԱՑԻՔ ԴՐԱՄՈՒՆ		
Անգլ. ոսկի Օ. Ռ. 100 ղրշ.-էն	110	16
20 Ֆրանկնոց	87	36
20 Մարքնոց (Գերմանական ոսկի)	107	20
Ֆրիմիլ	51	20
Ռուպլ Գրիգորաբամ	8	41
Մէճիտիէ	108	12
Մանր արծաթ	103	—
Մէճիտիէ	98	—
Տոկոս Զաւալիոյ Սակաւանի	6	—
ԸՆԹԱՑԻՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ		
Լոնտոն 3 ամիս Ղրշ.	110	½
Փարիզ » Ֆր.	22	90
Վիեննա 3 օրուան Ֆիոր.	10	91¼
Գերմանիա չէք Մարք.	18	25

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆԴ		
ՓԱՐԻԶ 27 Յունիս		
Քոնսոլիտ Օսմ. Բ Կնիկ. Ֆր.	—	—
» » C » »	28	30
D (Բացուած »	—	—
(Փոցուած »	25	90
Ռուսերի երկաթուղի »	151	—
Բրիսրիդ »	491	87
Մաքսային Պարտաճուղք »	515	—
Սամանիէ »	475	—
Ռէժիի Բաժնեթուղթ »	492	50
Պանք Օթոման (անուանկն.) »	726	56
Բանք Ֆրանսական 3% »	101	70
» » 4½% »	107	55
» Իտալական »	90	50
Բրէտի Լիոնի »	818	75
Բրէտի Ֆոնսիէ »	—	—
Քոնդուառ տ'Էսբրոնդ »	—	—
Մուէզի Բաժնեթուղթ »	—	—
Եգիպտական Միացեալ »	522	50
Չէք Լոնտոնի վրայ »	25	190
ԼԻՒԼԻՆ. 27 Յունիս		
Ռուսերի երկաթուղի Ֆիորին	84	37
Օսմ. Ռէժի »	236	50
Փոխանակ. Լոնտոնի վրայ ի տես	121	20
» Փարիզի »	—	—
ԼՈՆՏՈՆ. 27 Յունիս		
Քոնսոլիտ Օսմանեան A Ա. Ռ.	64	50
» » B »	44	50
» » C »	28	—
D (Բացուած »	—	—
(Դոցուած »	25	75
Օսմ. Փոխ. 1891ի 4% (Երշիտրեալ.	—	—
» » 1894 3½% (Եզպ. Հրկ.ով	—	—
Պանք Օթոման (Ընտրեալ »	19	—
Այսրնի երկաթուղի »	13	—
Միացեալ Եգիպտական »	103	68
Առանձնաշնորհեալ »	—	—
Անգլ. Բոնսոլիտ »	107	01
Բանք Հելլենական 5% »	—	—
» » 4% »	—	—
Գուլար. Փոխառ. 6% »	—	—
» » Նոր 6% »	—	—
Փոխանկ. Փարիզի վրայ 3 ամիս	25	36
ՊԵՐԼԻՆ 27 Յունիս		
Օսմ. Փոխառութիւն 1888ի Մարք	—	—
Ռուսերի երկաթուղի »	146	25
Անատոլուի երկաթ. ¼ Պրնդ. »	—	—
Փոխանկ. Լոնտոնի վրայ 3 ամիս	20	375
» Փարիզի » 2 ամիս	—	—
Մակեդոնիոյ երկաթուղի	—	—

ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք մեր այսօրուան չորրորդ երեսին մէջ հրատարակուած Թօսիա ապահովագրական ընկերութեան ծանուցումին վրայ (որուն Կ. Պոլսոյ ներկայացուցիչն է Պողոս էֆէնտի Ակէր) անոր զանազան թուականները մի քանի փոփոխութեանց ենթարկուած են անցեալ 94 տարւոյ փակեալ հաշուեկշռին համեմատ, որոյ մասնրամասնութեանց մասին առաջիկայի առիթ պիտի ունենանք խօսելու։

SPLENDIDE CAFÉ
MAISON MEGUERDITCH TOKATLIAN

Dîner du 27 Juin 1895

HORS — D'ŒUVRES VARIÉS

POTAGES. Consommé Julienne, Potage Pierre le Grand.
PATÉS. Bouchée aux Crevettes, Pilaw au Volaille.
POISSONS. Turbot frit, Filet de bar Normande, Rouget grillé, Homard Mayonaise.
ENTRÉES. Filet de bœuf Provençale, Poulet sauté aux Cèpes, Noisette de mouton Béarnaise, Canetons aux petits pois.
ROTIS. Poulet, Agneau, Veau. Rosbif.
LÉGUMES. Asperges, Jardinière à la Crème, Flageolets, Ragout aux haricots verts, Artichaut farci à l'Orientale, Aubergine Silkmé.
ENTREMETS. Glaces: Crême Vanille, Groseille, Orange Granite à la Romaine, Gênoise au fraise, Lait caillé, Compôtes.

Déjeuner 20 piastres.
Hors d'œuvre, 3 plats et dessert aux choix sur la carte, vin compris.
Le dîner est servi de 7 à 9 heures.
Potage, poissons, entrée, rôti, salade, légumes, entremets et dessert au choix, vin compris.
Dîner 25 piastres. 296

SANTAL MIDY

Շատ օտար կառավարութիւններ հրատմայած են բացարձակ գործածումն Սանդալ Միտիի՝ բանակներու մէջ. զինուորական բժիշկները արդարեւ նշմարած են թէ Սանդալ Միտիի բարսիւները միակն են բուժող այն բաղմաթիւ հիւանդութիւնները որոց ենթակայ են երիտասարդ զինուորները։

LE QUINQUINA FERRUGINEUX

Երկաթն ու քինքինան երկու դեղեր են դիւցազնական ազդեցութեամբ, առաջինը արեան տկարութենէ առաջ եկած բոլոր հիւանդութեանց դէմ, երկրորդն իբրեւ օրոացուցիչ։ Ուրեմն Պ. Կոմիօ ճշմարիտ ծառայութիւն մը մատուցած է բժշկութեան միացնելով զանոնք քինքինա փէռուժինէի և ասիկա կը յայտնէ պատճառն յաջողութեան որ ձեռք բերուած է ընդդէմ անարիւնութեան, քլորոսի, ստամոքսատապի, սնոտիապակի կորստի, արեան տկարութեան։

ՏՕՔԹՈՐ Ա. ՔԱՌԱՔՕԶ
ՄԱՍՆԱԳԻՏ
ԾՆՆԴԱՄԻՋԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆԱՑ ԵՒ ԳԱԶԼ. ԱԽՏԵՐՈՒ

Կը զարմանէ Գաղղիական ախտ առաջ եկած մարթային հիւանդութիւնք եւ կը կատարէ սոյն գործարանաց վրայ պէտք եղած վիրաբուժական գործողութիւններ։

Հիւանդ կ'ընդունի երեքշաբ ի, հինգշաբթի, շաբաթ եւ կիրակի օրերն ի Բերա, Եէնի-Զարշի Տէրքօզի տէրքօզիոյն դիմաց, թիւ 54, իր զարմանատունը, ժամը 6էն 12 (Ը. Թ.)։ Իսկ երկուշաբթի, չորեքշաբթի եւ ուրբաթ օրերն ի Սիրքէճի, (Ը. Թ.)։ Կիրակի՝ Բերա եւ ուրբաթ Սիրքէճի ծրի կը զարմանուին հիւանդք։ 318 12—20

Օ Զ'ՕԼԻՎԻԷ Տ'ՕՐԻԱՆ
ՄԻԱՐԱՆ, ՄԱՐՏԻՆԶ ԵՒ ԸՆԵՆԴՐՈՒՆ
ՀԱՅ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ, ԸՆՏԻՐ ՆԱՐԵԼԻՆԱՑ

Զէր, ատաղ, կարազ, խոռվէ, շամբար, եւլն. 19. Կալաքա, Օսմ. Պանքայի կից, Մէտրէսէ փողոց. 19

Ուղիղ կշիռ, յատուկ գին, ապրանքները կը զրկուին, քաղաք թէ գիւղ, մինչեւ տուն։

Վճռ մանց դիւրութիւն 333

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ
ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ՝ 10,000,000 ՈՍԿԷ. ՈՍԿԻ

Կեդրոնատեղի Ղալաթիա
ԳԻՐԵՆԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Ի ՊՈԼԻՍ
Հաֆիզէյէ փողոց, Թոմբէ խան
ԴՐԱՄԵՆԵՒԿ Ի ԲԵՐԱ, ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 190

ԴԱԼԱՏԻՈՒ ԴՈՒՐԱՆԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ Ի ԼՈՆՏՈՆ ԵՒ Ի ՓԱՐԻԶ

Մասնաճիւղեր

Ատանա	Պաղտատ	Լիմասոլ	Ռուսճուք
Ատանա	Գէրրուն	Մերսին	Մելենիկ
Այարն	Գրուսա	Նագիլի	Սամսոն
Հալէպ	Դամասկոս	Նիքոսիա	Իզմիր
Աղեքսանդրիա	Դանեա	Ուշար	Սոֆիա
Ադր. Պոլիս	Սանաա	Փիլիպէ	Տրապիզոն
Էնկիւրի	Դաշիրէ	Բօր-Սայիտ	

Պարտաճուղներու եւ արժէթուղթերու յանձման փոխարէն ստակ փոխ կը տրուի որոշ պայմանաժամով կամ ընթացիկ հաշուով։

Դրամագոյց արժէթուղթերու։

Հանում փոխանակագրերու, չէքերու, պարտաճուղթերու եւ պետական դրամանագրերու թուրքիոյ եւ արտասահմանի զլխաւոր քաղաքներուն վրայ։

Բացում ընթացիկ հաշիւներու, պահպանում արժէթուղթերու եւ արժէքաւոր նիւթերու։

Գանձում կտրոններու, արժէթուղթերու՝ թուրքիոյ եւ արտասահմանի վրայ։ Վաճառում եւ գնում դրամներու։

Օսմ. կայս. Պանքան կ'ընդունի դրամական աւանդներ որոշ պայմանաժամով եւ հետեւեալ հաստատ տոկոսի սակերով։

Տարին 2½% մէկ տարուան պայմանաժամով աւանդի համար։

Տարին 1½% վեց ամսուան պայմանաժամով աւանդի համար։

Տարին 1% երեք ամսուան պայմանաժամով աւանդի համար։

ՊՈԼՍՈՅ ԴՈՒՐԱՆԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ կը ստանձնէ բոլոր վերոյիշեալ գործողութիւնները եւ բաց աստի փոխատուութիւններ կ'ընէ ապրանքներու վրայ եւ ապրանքներ կ'ընդունի իրը աւանդ։

Բեռան զրաստնեանն ալ կը կատարէ Պանքան բոլոր այս գործողութիւնները բաց ի ապրանքներէն։ Ակից գաս, օրուան գինովը կը ծախէ եւ կը գնէ՝ անմիջական յանձնումով, վիճակահանութեան զանազան թուղթեր, ինչպէս, Փարիզ քաղաքին պարտաճուղթեր, օսմանեան պարտաճուղթեր, հելլենական պարտաճուղթեր, բանեսայ

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

180

ՆՕՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԵՒ ՄԷՐՔԸՆԹԱՑԼ

ԴՐԱՄԱԳԼԽԻ Անգլ. Ոսկի 3.000.000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 11 671 018
ՀԱՄՈՑԹ 1894 ՏԱՐԻՈՅ 2.906 678

ՆՕՐՔՀՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆԱ

ԴՐԱՄԱԳԼԽԻ Անգլ. Ոսկի 3.000.000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4.444 600
ՀԱՄՈՑԹ 1894 ՏԱՐԻՈՅ 1.105 300

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ՝ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած գրամական իրաւասութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար դիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուժած վճասին 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼԽԻՆ Անգլ. Ոսկի, 500.000 — **Մ Ա Ր Ի Թ Ա Ց Մ.** — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ ցոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամագրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ցանկացողք կրնան դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ թիւ 22 և 22 բ. սենեակներն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութիւն։

ՌՕՍԻԱ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՐՆԿ.

1881 Մարտ 20ի Կայս. Իրատէով արտօնեալ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ
Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մոսքոփա 37
Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.—ԿԵԱՆՔ.—ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.—ԱՐԿԱԾՔ

Ընկերային դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած	4,000,000 ռուբլի
Երաշխաւորութեան գումար	63,000,000 ֆրք.
1894ի հասոյթք	24,500,000 »
1881էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրողներուն վճարած է մօտ	80,000,000 »

Ընդ հ. Գործակալ Թուքիոյ համար
ՊՕՂՈՍ ԱՒԳԵՐ
Պոլիս Ճէլալ Պէյ խան, թիւ 22, 23

Ֆինիչ Ընդ. Գործակալութեան
Ա. ՀԻՒՐՄԻՋ

Մասնաճիւղ Ղալաթիա, Զէօմլէքճի փողոց, 1.
Գրասենեակ Ս. Ժ. ՌԻԲԻԷՆ ԵՒ ԸՆԿ. 327

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏ ԳՈՒՄԱՐ
771,000,000 ՖՐԱՆՔ
Տնօրէնութիւն յ'Ամերիկա
Փարիզ, 16, Պուլվար տէ Ս'Իրալիէն. 1, 3,
իր Լը Բէլվիէ փողոցի սեփական շէնքին մէջ
1845էն հիմնուելն է վեր

Ապահովագրեալներու վնասուած	955,000000
1893ի տարեշրջան	
Ապահովագրեալներու վնասուած	78,000000
Հասոյթ	175,000000
Նոր ապահովագրութիւնք 1 Մէջ—	160,000000
1894 յունուար 1	
Աւանդք եւ անշարժ կալ. յ'Եւրոպա	30,090000
Ցանելեալ դրամագլուխ	88,000000
Արդի ապահովագրութիւնք 1 Մէջ—	37,000000
Տիեզերական ապահովագրեր	

Շահաբաժիններու քարդմամբ և ապահովագիրներու վերադարձմամբ՝ ի դէպ մահու։
Պայմանագրութեան նոր եղանակ
Ընկերութեան կողմանէ ԱՆՄԵՐԺԵԼԻ սկսեալ Առաջին տարւոյն լրանալուն պէս։ ԱՌԱՆՑ ՎԵՐԱՊԱՀՈՎՄԻ ի մասին բնակութեան և ուղեւորութեան։
Հինգ տարի եռքը ԻՐԱՒՈՒՆՔ տալով ընկերութիւնեն փոխառութիւններու որոց գումարը նշանակուած է ապահովագրին մէջ։ Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
188 Ա. ՍԼԵՊԼԷՏԷՐ
Վայվոտա փողոց, Վիթալիս խան, Ղալաթիա

Ունենալու համար ճշմարիտ ջուր
VICHY
(Ֆրանսա)
Ելդրէրին անունը պէտք է փնտռել շիշերու քարտիէին վրայ
CELESTINS.— Կաթուած, աւազախտ, շաքարախտ։
GRANDE GRILE.—Լեարդ։
HOPITAL.— Ստամոքս։
Հոգ տանել Ագրիւրը նշանակելու։

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՒՇԱՔ
Եբէք-Եկս-Ամէն Անգլիոյ, կ. Պոլսոյ և Օսէասյի մէջ—
ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍՈՆ ՈՐԴԻՐ և ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանս	2000	Ֆլամինգօ	1600	Բալէրմօ	3200
Անտէլ	3000	Գալիէօ	5500	Բալտիք	1700
Արոյ	5500	Կիպանս	2200	Դրաֆֆ	1500
Արկօ	2300	Կօզմ	1800	Բօլ	1000
Աբիսսոյ	3000	Կրօտոնս	2200	Գուլֆ	2800
Պասանս	3000	Հիրտ	2000	Բրայտոն	4400
Պորտոնիս	2200	Հիտալկ	3000	Բրինտոն	3200
Պրամ	2000	Հինտու	7000	Բոլտ	3000
Պրֆֆալ	8800	Համկէր	1200	Բօմէօ	3500
Ֆէլրօ	2600	Այակ	5000	Բուլարիս	3500
Գալիրսս	2500	Ֆիւնս	2300	Մաքէրնս	4000
Գամէօ	2400	Ֆէլսս	2000	Մանդիակ	8200
Գաթ	2000	Ֆոլրինս	4200	Մարֆօ	2000
Գօտս	2700	Ֆոնտս	2200	Միվիս	2000
Զիրակս	5000	Լէօ	2000	Մորէնտս	4300
Գլիս	5500	Լէբանոն	4500	Թ. Ուլիսն	3000
Գոլորատս	3400	Լիվորնս	3000	Թուրս	1200
Տիգս	2500	Մալտա	1500	Թալիտս	2800
Տօմինս	2500	Մարէնկս	4300	Թորրիտս	900
Տուրս	4800	Մարգէլլս	5500	Ուրպինս	5000
Տրաքս	2100	Միլս	2000	Վոլտուրնս	5000
Էյանմաս	2600	Մուրինս	3100	Եէտս	3600
Էլտորատս	3000	Նէլբս	2000	Զէպրա	1000
Էլէքթրս	3200	Սրրատս	3000	Տիֆայնրնս	200
Տլանտ	2600	Սիլլս	5000	Ֆրոկս	200
Ֆալրօն	800	Սգրանս	4500	Զէլս	110
Ֆիտս	700	Սգրս	2000	Մոսրիսս	1.0
Լեմիշլն Մոնարք	8000	Բիրմրրն Մոնարք			8000
Լորիրն Մոնարք	8100				

Իսկ չոգենաւը, նաւապետ Իւստրն, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հրլ և ամսոյս 28ին պիտի մեկնի ուղղակի Պոլիս գալու համար։
Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կը ընծայուի
Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՈՒՒՇՕ
Դորթմանտ
Թիւ 17—18, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա
332

L'ANCRE — ԼԱՆՔՌԸ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԵՆԷՆ ՀԻՆ, ԱՄԵՆԷՆ ՀԱՄԲԱՒԻՒՈՐ ԵՒ ԱՄԵՆԷՆ ԱՒԵԼԻ ՏԱՐԱԾՈՒԱԾԸ

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՒՄԱՐ 126 ՄԻԼԻՈՆԷՆ ԱՒԵԼԻ — 1871 ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ 93 ՎԱՃԱՐՈՒԱԾ ԳՈՒՄԱՐ 180 ՄԻԼԻՈՆ

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Պ. Պ. Կոմս Լամոն Զիշի, կայս. եւ արք. ներքին խորհրդական, Նախագահ
» Թեոդոր Հոեոս, դեր-նախագահ
» Ժաքէֆ Հոեոս, կայս. եւ արք. ներքին խորհրդական
» Քօսմա Նարօ » » » »
Անթուան Բրօքէշ տ'Օսպէն
Թէոդոր Բոլցէն
Ժան տը Վէնիկ-Մոկէնհայմ

Կառավարական Քոմիսէր
Պ. ԺԱՆ ՄՈՒՌ, կայս. արք. խորհրդական

Ընդհանուր Գործակալ, Բերա, Թիւնէլի հրապարակ, տուն Մարֆիոլու, ԼԻՕՆԻԼ ՊՕՆՏԻ Դիւր. Գործակալ, ՄԻՀԻՐԱՆ ՏԷՐ ՆԵՐՍԷՍՍԱՆ կ. Պոլիս, Գօճամանցոլու խան Թիւ 7,
302

ՍԻՏՆԵՅ ՆՕՎԻԼ ԵՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՂԱԼԱԹԻԱ, ԵԻԹՔՍԷՔ ԳԱԼՏԷՐԸՍ ԳԷՈՐԳ ՊԷՅ ԽԱՆ ԹԻՒ 1, 2, 3

Ասոնց զմէլիներու Անգլիոյ Շէֆիլտ քաղաքին Ճօհն Նօվիլ եւ Որդիք գործարանին մէջ կը պատրաստուին եւ հետեւեալ մեծաճոռոգեալ մարքան կը կրեն։ Ոմանք այդ զմէլիներու կեղծ կը շինեն եւ անգլիական տառերը չնանչցողներ զայնս կը գնեն, որով նոյն գործարանին արժէքաւոր զմէլիներուն վարկը կը նսեմեն։

Ճօհն Նօվիլ եւ որդւոց գործարանին արտադրութիւնքն այս մասնաւոր մարքան կը կրեն։ Կեղծերէն զգուշանալու համար պէտք է ուշադրութիւն դնել զմէլիներու, ածիլիներու, կտրոցներու եւ մկրատներու վրայ գտնուած մարքային ու անգլիական տառերուն։

Այս գործարան 1700 տարւոյն ապրիլ 26ին հաստատուած է։

Սիանկ Նօվիլ եւ ընկերութեան ներկայացուցիչն է դրամարկղներու ամենէն մեծ Միլիէր գործարանին։

Այդ դրամարկղներ ամեն կերպով կը դիմանան հրդեհի եւ գողերու դէմ։ Փոփոխողներու ցոյց պիտի տուին վկայականներ, որ կը հաստատեն Միլիէրի դրամարկղներու տպագնութիւնը։

Սիանկ, Նօվիլ եւ ընկերութեան ամերիկեան վաճառատան մէջ կը գտնուին նաեւ լաւ տեսակէ զգալներ, պատատարմաղներ, դանակներ ու սեղանի զանազան սպասներ ինչպէս նաեւ տուժած բրաէի զգալներ, պատատարմաղներ եւ այլն։ Նոյնպէս գաղտագրի փոկեր ու մուրներ, սեղանի յատուկ լամպարներ, սրանցներու մէջ կախուելու լամպարներ, ցամաքային ու նաւային զինուորական յատուկ կոճակներ, Ֆոբիայի մեհենաներ եւ այլն։

Հեռաւոր տեղերէ եղած յանձնարարութիւնքի կը կատարուին կանոնաւոր կերպով եւ ճաշ։
Թ.
312

ԻԻՆԻՕՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԸՆԴԴԻՄ ՀՐԴԵՀԻ, ՀԻՄՆԵԱԼ 1828
Հասարակեալ է Փարիզ էր կեդրոնապէսէն, Պանք փողոց, Ամ- 15

Դրամագլուխ	Ֆրանք	10.000.000
Պահեստի դրամ	»	7.650.000
Թղթադրամներուն մէջ	»	69.244.813
Հասոյթք 1892 տարւոյ	»	15.328.801
Տարուան վնասք	»	176.000.000
Երաշխաւորութիւնք միւնիցնուի իրի	»	114.500.000

Ի. Կ. Պոլիս, Ընկերութեան գրամատունը՝ ՕՍՄ. ԿԱՑՍ. ՊԱՆՔԱՆ։
Տեղեկութեանց համար դիմել առ Սիմոն Բաւէրեան, մասնաւոր տնօրէն ի Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, քարաքէշի հոյ գերեզմանը, Եկնեղեան առաջին յարկ։
42

COMP. RUSSE
DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈՒՇԵՆԱՒՈՒՆ
ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 12/24 Օսէասյի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։
Կշ. 13/25 Ալեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակ ժամ 5ին յետ միջօրէի, Պիրէոնի ճամբով
Դշ. 14/26 Սեվաստոպոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
Դշ. 14/26 Սուրհանդակ դէպի Թորր-Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ Պաթում, առաւօտեան ժամ 11ին։
Եշ. 15/27 Օսէասյի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։
Ուր. 16/28 Ադրիանոպոլիոյ Սորհանդակ, հանդիպելով Սուրիոյ նաւահանգիստները երկու շաբաթը անգամ մը ժամը 4ին։

ԱԶԴ.— Յունիս 13/25, երեքշաբթի օրը կ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող գնդեանը Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիբոլի, Պէյրութ, Եաֆա եւ Բոր-Սայիտ գաղտ շոնեաւին
263

ՖԻՆԱՐՏ (CUNARD)
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈՒՇԵՆԱՒՈՒՆՔ
Ամէն ուրբաթ երեքշաբթի կը բեռնի Լիվրբուլ և Ատլանտիկ դէպ—

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումբրիա	7718	Գանգիտ	4581
Եվրոպիա	7718	Սամարիա	3574
Սէրվիա	7391	Մարաթոն	2403
Ուրանիա	7268	Ադրիս	2393
Բավոնիա	5587	Սարակոսա	2166
Սէֆալոնիա	5517	Թարիֆա	2246
Կալիա	4809	Բալմիրա	2144
Սիթիա	4557	Թրինիտատ	1899
Ալվրոս	2143	Մորոքքո	1855
Թիւտար	1876	Քանատիա	12950
Նէրպուրկ	1614	Լուսիտանիա	12950
Գազալոնիա	4845		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈՒՆ գործակատար
Thomas C. Joly
Ալիքսիատիս խան, թիւ 401
Ղալաթիա
335

ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ԳԱՏԱԺԱՌԱՆԳ ԻՐԵՒԻՆ

Յունաստանի ու Սերպիոյ Թագաւորը եւ Յունաստանի գահաժառանգ Գոնսթանտին իշխանը կը գործածեն այս զօնեաքը։ Հետեւեալ արուեստաստեղծ էսսենքին մրցանակ ստացած է։

Բրակէն	1894	ոսկի շքադրամ զօնեաքի համար	Բրակա	1834	ոսկի շքադրամ զօնեաքի համար զանազան ըմպելեաց համար
Վիէննա	1894	» » » »	Բրակա	1894	» » » » սպիտակ գինիի պատրաստուած զօնեաքի համար։
Անվէրս	1894	» » » »	Շիրակօ	1893	» մեծ մրցանակ մխիթէ խաղողի պատրաստուած զօնեաքի համար։
Լիսոն	1894	» » » »			

Տարին 2,000,000 ֆրանք սպառում ամեն կողմ։ 1893 օգոստոսէն 1894 դեկտեմբերի վերջը 24,902 սնտուկ եւ 491 տակառ զօնեաք արտածուած է ի Թուրքիա, Պուլկարիա, Ռումանիա, Ռուսիա, Աւստրիա, Գերմանիա, Սերպիա, Մասուա, Հապէշաստան, Պնգլիա, Պելժիա, Ամերիկա, Պարսկաստան եւ Հնդկաստան

	տակառ	սնտուկ		տակառ	սնտուկ
Աւստրիական շոգենաւերով	70	7328	Բանէլէնիք շոգենաւերով	5	1009
Գերմանական »	70	1697	Ռուսական »	43	856
Մէսաժրրիի »	4	1184	Ճօնսրն »	9	437
Տրէսինէի »		132	Թրտիվիյէ »	122	3572
Իտալական »	168	6487	Գումար	491	24902

Այս արտածմունք ապա ուղուած են շոգենաւերու գործակալութեանց վկայագրերուն՝ վաճառք եալ Պիրէոնի քաղաքապետութենէն։
Ամեն տարի զօնեաքներու ու մթերանոցներու մէջ 50,000 օխա զօնեաք պատրաստ կայ։
Ի Պիրէան Արիանիտի, Ալիքէի, Նիք Քա, աղջկանց վարժարանին մօտ, Գարօ Տիսա խա եւ երկաթուղւոյ մօտ 7 մթերանոցներ ունին։ Փափաքողք կրնան այցելել եւ պարզ նակուհիները տեսնել։
Մէնաքասա եղբարք 100,000 ֆրանք պարգեւով մը կապահովեն թէ իրենց զօնեաքները անարատ խաղողի ու գինիէ պատրաստուած են, ինչ որ հաստատած են բժիշկներ ու քիմիագէտներ, որոց անունները նշանակուած են իւրաքանչիւր շիշի փաթաթուած վկայագրերու մէջ։
Հիւանդանոցներու մեծ մասին մէջ այդ զօնեաքը կը գործածուի։
Մէնաքասս եղբարք ի Պիրէոն Ալ լոնի կամ Բարտիսքարիի հրապարակը գտնուած Ամբլոս անուն գործարանին մէջ խաղողի ոգիէ ամեն տեսակ ոգիներ եւ մանաւանդ մեծ քանակութեամբ աղ կ'ըսի կը պատրաստեն։ Այս վերջ նը տակառով կը ծախուի։
Միակ ներկայացուցիչը բովանդակ Թուրքիոյ համար, Թրեանտաֆիլօքս՝ օսեղբարը, Ղալաթիա, Մոմհանէ Թիւ 53 եւ 69։

LE VÉRITABLE THAPSIA
doit porter les Signatures
Ch. Perdriel — Robouillaux
Les exigir pour éviter les accidents reprochés aux imitations.

TOILE VÉSICANTE
LE PERDRIEL
Action Prompte et Certaine
EXIGER LA COULEUR ROUGE
La plus ancienne. * La seule admise dans les Hôpitaux civils.

LE PERDRIEL et Cie, Paris.

ՏՐԲ. Ս. ԽԱԶԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՆԿԼՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺ
Հաստատեալ 1852 — Թիւ 396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ, ԲԵՐԱ — Հաստատեալ 1852

Մասնագէտ առանց քավչուէ լինելի արհեստական ակռաներ պատրաստելու, մէկ անգամէն ամենաստուգի ցուցած ակռաները, ոսկի ադամանդ և մետաղով լցնելու, ինչպէս նաեւ կը դարմանեն բերանի և ակռայի ամեն կերպ ախտերն և կը քաշեն առանց ցաւ զգացնելու (Բացի կիրակէ) ամեն օր առաւօտէն մինչեւ կէս օր։
38

Royal Windsor
ՀՈԳԱԿԱՒՈՐ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ ՄԱԶԵՐՈՒՆ
Սպիտակ մազեր ունիք, մազերնիդ կը թափի՞ն, մազերու արմատները թուլցած են կամ կը թափի՞ն։ Եթէ ունիք այդ տեսակ բաներ գործածեցէք Ռոյալ Վինտզորի դեղը, որովհետեւ այս դեղ երիտասարդութեան ատենն պէս, բնական գոյն մը ու գեղեցկութիւն մը կ'ուտայ սպիտակ մազերուն և կ'արգելու մազերու թափին։ Այս դեղ, որուն տէրը շքադրամի արժանացած է, մազերու միակ վերանորոգիչն է։ Անյուսալի արդիւնքներ առաջ բերելով, վաճառումն օրէ օր աւելնալու վրայ է։ Փափաքողաց պիտի զրկուի մանրամասնութիւններ ու վկայութիւններ պարունակող ծանուցումն, առանց որ և է ծախքի։ Այս դեղ կը վաճառուի գլխաւորաբար վարսավիրներու և դեղագործներու քով։

Վէրջինի վարդի սպեղանին երեսի գոյնը կը գեղեցկացնէ։ Այս եւս կը ծախուի Ռոյալ Վինտզորի ծախուած տեղերը։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ և ՄԱՐՈՒԵԱՆ
Ն. ԲԱՔԻ ԵՒ ԸՆԿ
Մարսիլիայէ և Պոնտիշերի
կանոնաւոր ճանապարհ

Սիրուած շոգենաւը Պաթուտ պիտի ուղեւորի հանդիպելով Սամսոն, Կիրասոն և Տրապիզոն Յունիս 27ին իրիկուան ժամ 4ին (Ը. Ե.)։
Մինչեւ Լիոն շոգենաւը ուղղակի Մարսիլիա պիտի ուղեւորի Յուլիս 2ին (Ը. Ե.)։
Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնուով,
Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »
Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն
Նաւուղղէի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմելու գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ԲԸԳՈՒԼ
Մոմհանէ փողոց թ. 108
331

Արտօնատէր Ս. ՏՈՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ